



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Temel Haklar Sektör Koordinasyonunun  
Güçlendirilmesi Projesi

# IPA-II DÖNEMİ TEMEL HAKLAR SEKTÖRÜ PROJELER KİTAPÇIğI



WEGlobal







Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



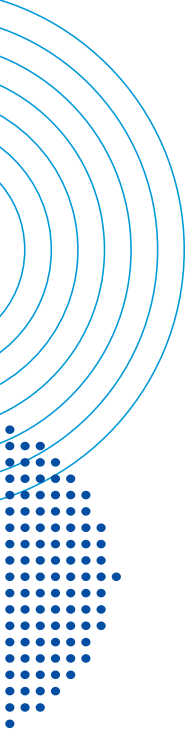
Temel Haklar Sektör Koordinasyonunun  
Güçlendirilmesi Projesi

# IPA-II DÖNEMİ TEMEL HAKLAR SEKTÖRÜ PROJELER KİTAPÇIğI



WEGlobal





TÜRKİYE VE AB  
MALİ İŞBİRLİĞİ  
**TEMEL HAKLAR**



# ÖNSÖZ

Avrupa Birliği (AB) üyeliğini hedefleyen ülkeler arasında AB desteğinin en büyük yararlanıcısı olan Türkiye, politik, kurumsal, sosyal ve ekonomik reformlarına destek vermek ve Birlik standartlarına erişebilmek üzere katılım öncesi fonlardan yararlanmaktadır. Başlangıçta farklı Birlik Programları ve mali araçlar aracılığıyla sunulan bu fonlar, 2007 yılından itibaren, Katılım Öncesi Yardım Aracı (*Instrument for Pre-Accession Assistance* – IPA) olarak adlandırılan tek bir araç ve yasal çerçeve altında toplanmıştır.

IPA'nın temel amacı, aday ve potansiyel aday ülkelerin AB'ye üye olma yolundaki ihtiyaç ve önceliklerine hizmet eden projelerin desteklenmesidir. Projeler aracılığıyla kullanılan fonlar, AB müktesebatına uyumu, bu uyum için gerekli idari kapasitenin oluşturulmasını, dolayısıyla aday ülke ile AB arasında ekonomik ve sosyal uyumun sağlanmasını hedeflemektedir.

Başlangıçta proje bazlı olan yürütülmekte olan IPA sürecinde, IPA II döneminin başladığı 2014 yılından itibaren sektörel yaklaşım benimsenmiştir. Sektörel yaklaşımın amacı, projeler arasında tamamlayıcılığı, donörler arasında işbirliğini, kurumsal sahipliği, katılım öncesi fonların etkin ve etkili kullanımını sağlayarak uzun vadeli, sürdürülebilir sonuçlar ortaya çıkarmaktır.

IPA II dönemindeki 9 sektörden biri, Hukukun Üstünlüğü ve Temel Haklar sektörüdür. Hukukun Üstünlüğü ve Temel Haklar sektörü, 'Yargı ve Temel Haklar' ile 'İçişleri' alt sektörlerinden oluşmaktadır. Yargı ve Temel Haklar sektörü, (i) yargı ve (ii) temel haklar olarak iki alt alana ayrılmıştır.

AB Başkanlığı, AB'den Sağlanacak Katılım Öncesi Fonların ve AB Birlik Programlarına Katılımın Yönetimi ile ilgili 2019/20 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi doğrultusunda, temel haklar alt alanında lider kurum olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda AB Başkanlığı bünyesinde Siyasi İşler Daire Başkanlığı Temel Haklar Alt Alanı kapsamında programlama ve izleme faaliyetlerini yürütmektedir. Bu görev, 2021 başlayan IPA III döneminde de devam etmektedir.

IPA II döneminde Temel Haklar Sektöründe hayata geçirilen 13 proje bulunmaktadır. Türkiye'nin reform iradesinin somut örneklerini ortaya koyan bu projeler, vatandaşlarımızın hayatına dokunmaktadır.

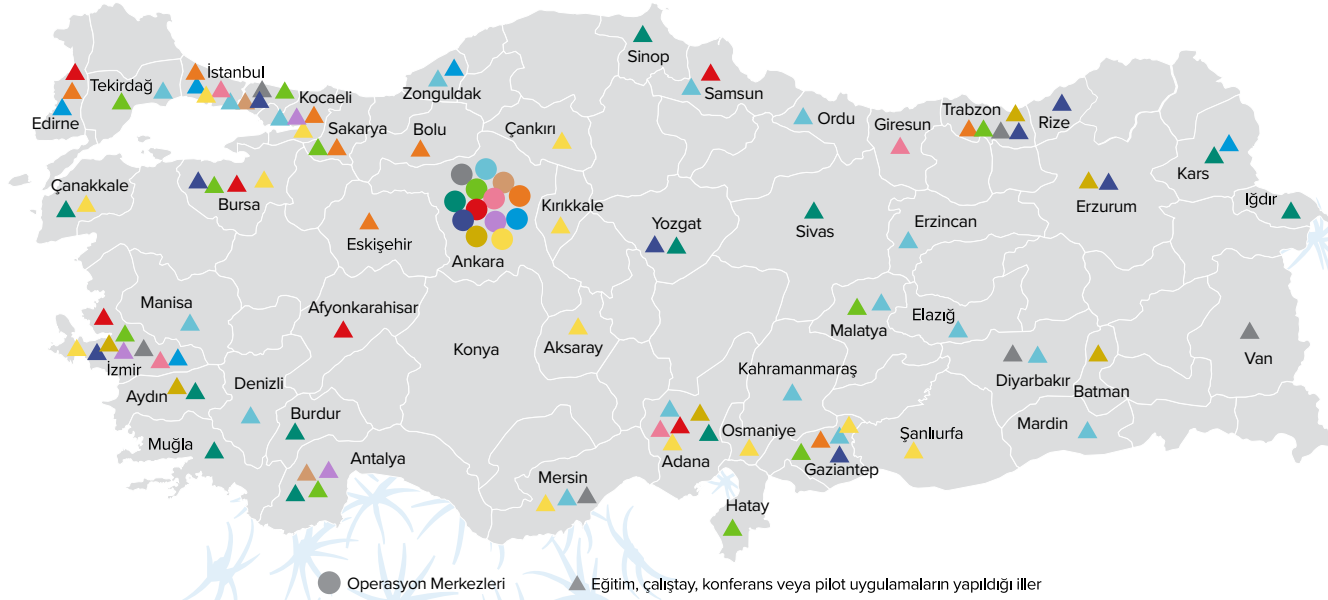
Bu projelerle insan hakları kurumlarımız daha etkin kılınmış, Kamu Denetçiliği Kurumunun aldığı başvuru sayısı 5.000'den 19.000'e çıkmış ve kurum vatandaşlarımızın başvuru kapısı haline gelmiştir. Kolluk kuvvetlerimizin etkin denetimi için Kolluk Gözetim Komisyonunun altyapısı desteklenmiş, ülke çapında 1.007 şikâyet bürosu açılmıştır.

Kadın haklarının korunması bir öncelik olarak kabul edilmiş, ülkemiz kadın-erkek eşitliğine duyarlı bütçeleme uygulayan 23 OECD ülkesinden biri olmuştur. Kadına karşı şiddetle mücadelede Jandarma Genel Komutanlığı desteklenmiş, Komutanlığın aile içi şiddet konusunda aldığı başvuru sayısı 27.000'den 40.000'e çıkarılmıştır. Çocuk haklarının korunmasına yatırım yapılmış, yeni hizmet modelleri oluşturulmuştur.

Temel hak ve özgürlüklerin korunmasına ilişkin sayısız eğitim, çalıştay ve etkinlikle hem temel haklara ilişkin kurumsal kapasite desteklenmiş, hem de farkındalık yaratılmıştır.

Ülkemiz her bir projeye AB üyeliğine bir adım daha yaklaşıyor!

# Temel Haklar Sektörü IPA-II Dönemi Proje Uygulama Yerleri



**Kalabalık Kontrolüne ilişkin Mülki İdare Amirlerinin ve Etkili Soruşturmaya ilişkin Mülkiye Müfettişlerinin Kapasitelerinin Artırılması**

- Ankara
- Istanbul, Antalya

**Baroların ve Avukatların Avrupa İnsan Hakları Standartları Konusunda Kapasitesinin Güçlendirilmesi**

- Ankara
- Diyarbakır, İstanbul, İzmir, Mersin, Trabzon, Van

**İç Güvenlik Sektörünün Sivil Gözetiminin Güçlendirilmesi III. Aşama**

- Ankara
- Antalya, İstanbul, İzmir, Malatya, Tekirdağ, Trabzon, Gaziantep, Hatay, Bursa, Sakarya

**İnsan Haklarının Korunması ve Tanıtımında Kamu Denetçiliği Kurumunun Rolünün Güçlendirilmesi**

- Ankara
- Istanbul, Adana, Ordu, Gaziantep, Malatya, Denizli, Kocaeli, Mersin, Samsun, Mardin, Kahramanmaraş, Manisa, Tekirdağ, Zonguldak, Diyarbakır, Erzincan, Elazığ

**Jandarma Genel Komutanlığı Bünyesindeki Kadın ve Çocuk Kısım Amirliklerinin Kapasitelerinin Artırılması**

- Ankara
- Adana, İstanbul, İzmir, Giresun

**Temel Eğitim Kurumlarında Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi**

- Ankara
- Adana, Antalya, Aydın, Burdur, Çanakkale, Iğdır, Kars, Muğla, Sinop, Sivas, Yozgat

**Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı için Bağımsız Bir Polis Şikâyet Komisyonu ve Şikâyet Sistemi Kurulması**

- Ankara
- Antalya, İzmir, Kocaeli

**Roman Strateji Belgesi (Eylem Planları) için Etkili Bir İzleme, Değerlendirme ve Koordinasyon Mekanizması Kurulması**

- Ankara
- Adana, Afyonkarahisar, Bursa, Edirne, İzmir, Samsun

**Türkiye'de Kadın-Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçelemenin Uygulanması**

- Ankara
- Kocaeli, Eskişehir, Gaziantep, Edirne, İstanbul, Trabzon, Antalya, Bolu, Sakarya

**Temel Haklar Sektör Koordinasyonunun Güçlendirilmesi**

- Ankara
- Zonguldak, Kars, İzmir, İstanbul, Edirne

**Türkiye'de Çocuk Haklarının Desteklenmesi**

- Ankara
- Bursa, İstanbul, İzmir, Mersin, Çanakkale, Adana, Osmaniye, Gaziantep, Şanlıurfa, Kocaeli, Çankırı, Aksaray, Kırıkkale

**Anayasa Mahkemesinin İnsan Hakları Alanındaki Kararlarının Etkili Uygulanmasının Desteklenmesi**

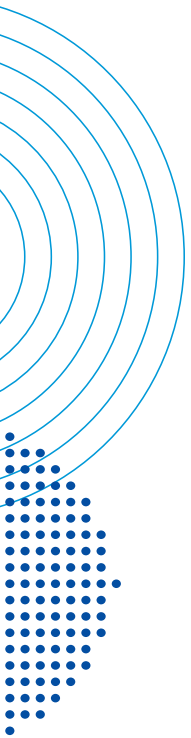
- Ankara
- Trabzon, Erzurum, Yozgat, Bursa, İstanbul, İzmir, Rize, Gaziantep

**Çocuk Haklarının Geliştirilmesi, Korunması ve İzlenmesi Konusunda Avukatların ve Baroların Kapasitelerinin Güçlendirilmesi**

- Ankara
- Adana, Aydın, Batman, Erzurum, Trabzon, İzmir

# İÇİNDEKİLER

KALABALIK KONTROLÜNE İLİŞKİN MÜLKİ İDARE AMİRLERİNİN VE ETKİLİ SORUŞTURMAYA İLİŞKİN MÜLKİYE MÜFETTİŞLERİNİN KAPASİTELERİNİN ARTIRILMASI	2
BAROLARIN VE AVUKATLARIN AVRUPA İNSAN HAKLARI STANDARTLARI KONUSUNDA KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ	6
İÇ GÜVENLİK SEKTÖRÜNÜN SİVİL GÖZETİMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ III. AŞAMA	10
İNSAN HAKLARININ KORUNMASI VE TANITIMINDA KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUNUN ROLÜNÜN GÜÇLENDİRİLMESİ	14
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI BÜNYESİNDEKİ KADIN VE ÇOCUK KISIM AMİRLİKLERİNİN KAPASİTELERİNİN ARTIRILMASI	18
TEMEL EĞİTİM KURUMLARINDA DEMOKRASİ KÜLTÜRÜNÜN GÜÇLENDİRİLMESİ	22
EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI VE SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI İÇİN BAĞIMSIZ BİR POLİS ŞİKÂYET KOMİSYONU VE ŞİKÂYET SİSTEMİ KURULMASI	26
ROMAN STRATEJİ BELGESİ (EYLEM PLANI) İÇİN ETKİLİ BİR İZLEME, DEĞERLENDİRME VE KOORDİNASYON MEKANİZMASI KURULMASI (ROMSİD)	30
TÜRKİYE'DE KADIN ERKEK EŞİTLİĞİNE DUYARLI PLANLAMA VE BÜTÇELEMENİN UYGULANMASI	34
TEMEL HAKLAR SEKTÖR KOORDİNASYONUNUN GÜÇLENDİRİLMESİ	38
TÜRKİYE'DE ÇOCUK HAKLARININ DESTEKLENMESİ (ÖZNE ÇOCUK)	42
ANAYASA MAHKEMESİNİN TEMEL HAKLAR ALANINDAKİ KARARLARININ ETKİLİ ŞEKİLDE UYGULANMASININ DESTEKLENMESİ	46
ÇOCUK HAKLARININ GELİŞTİRİLMESİ, KORUNMASI VE İZLENMESİ KONUSUNDA AVUKATLARIN VE BAROLARIN KAPASİTELERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ (ÇABA)	50



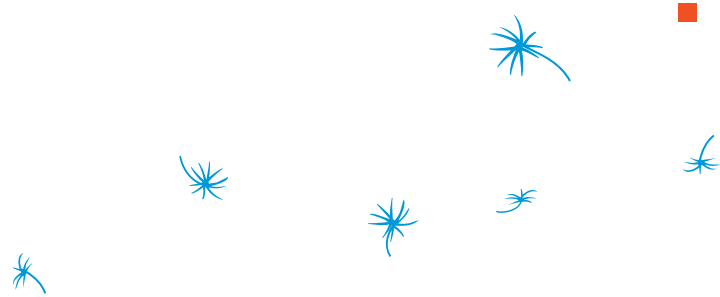
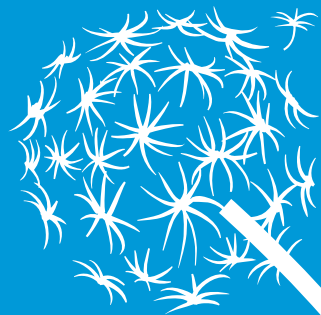
# KISALTMALAR

<b>AB</b>	Avrupa Birliği
<b>AİHM</b>	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
<b>AİHS</b>	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
<b>AYM</b>	Anayasa Mahkemesi
<b>ÇABA</b>	Çocuk Haklarının Geliştirilmesi, Korunması ve İzlenmesi Konusunda Avukatların ve Baroların Kapasitelerinin Güçlendirilmesi Projesi
<b>EUROPOL</b>	AB Kolluk İşbirliği Ajansı
<b>HELP</b>	Hukuk Profesyonelleri için İnsan Hakları Eğitimi (Human Rights Education for Legal Professionals)
<b>iHMNet</b>	İnsan Hakları Merkezleri Bilişim Aracı
<b>İKBPB</b>	İletişim, Koordinasyon ve Bilgi Paylaşımı Belgesi
<b>IPA</b>	Katılım Öncesi Yardım Aracı (Pre-Accession Assistance)
<b>JGK</b>	Jandarma Genel Komutanlığı
<b>JGY</b>	Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği
<b>KAM</b>	Karar Alma Modeli
<b>KEEDB</b>	Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Bütçeleme
<b>MEB</b>	Milli Eğitim Bakanlığı
<b>OECD</b>	Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (Organisation for Economic Cooperation and Development)
<b>OECD SIGMA</b>	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Yönetişim ve Yönetimi Geliştirmek için Destek (Organisation for Economic Cooperation and Development Support for Improvement in Governance and Management)
<b>OHAL</b>	Olağanüstü Hâl

<b>PM<sup>2</sup></b>	Proje Yönetim Metodolojisi
<b>PM2</b>	Proje Yönetim Metodolojisi
<b>PMP</b>	Profesyonel Proje Yöneticisi (Project Management Professional)
<b>PVSK</b>	Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu
<b>ROMSİD</b>	Roman Strateji Belgesi (Eylem Planları) için Etkili Bir İzleme, Değerlendirme ve Koordinasyon Mekanizması Kurulması
<b>SCOBAL</b>	Baroların ve Avukatların Avrupa İnsan Hakları Standartları Konusunda Kapasitesinin Güçlendirilmesi
<b>SİROMA</b>	Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Yerlerde Sosyal İçermenin Desteklenmesi Projesi
<b>STK</b>	Sivil Toplum Kuruluşu
<b>TÜİK</b>	Türkiye İstatistik Kurumu
<b>UNICEF</b>	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (United Nations International Children's Emergency Found)
<b>UNICEF ECARO</b>	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Avrupa ve Orta Asya Bölge Temsilciliği (United Nations International Children's Emergency Found Europe and Central Asia Regional Office)
<b>YÖGK</b>	Yerel Önleme ve Güvenlik Kurulları



# PROJELER



# KALABALIK KONTROLÜNE İLİŞKİN MÜLKİ İDARE AMİRLERİNİN VE ETKİLİ SORUŞTURMAYA İLİŞKİN MÜLKİYE MÜFETTİŞLERİNİN KAPASİTELERİNİN ARTIRILMASI

“Toplanma hürriyetinin korunması demokratik toplumun gereklerindedir.”



Faydalanıcı Kurum: İçişleri Bakanlığı, Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı



## Toplanma ve Örgütlenme Özgürlüğü

### Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



#### Kalabalık kontrolü ve etkili soruşturmaya yönelik eğitimler gerçekleştirildi.

AB'deki iyi uygulamalarla uyumlu olarak kalabalık kontrolü ve etkili soruşturma konusunda uygulamada etkinliğin sağlanması için Birleşik Krallık ile eşleştirme yoluyla gerçekleşen proje kapsamında, mülkiye müfettişleri, mülki idare amirleri ve kolluk mensuplarının kalabalık kontrolü ve buna ilişkin soruşturma yetkinliklerini geliştirmek üzere eğitimler verilmiştir.

110 mülkiye müfettişi kalabalık kontrolüne ilişkin etkili soruşturma bağlamında; Soruşturma, İnsan Hakları ve Polis Gözetimi ve Protesto Gösterilerinin Yönetimi başlıklarında eğitim almışlardır.

1.229 mülki idari amiri ve kolluk mensubu, her biri 5 gün süren 13 eğitim ile kalabalık kontrolü konusunda eğitim almıştır. Karar mekanizmaları ve modellerinin ele alındığı eğitimlerde AB ve Türkiye'den uygulamalara yer verilmiştir.



## Kalabalık kontrolü konusunda eğitici eğitimleri düzenlendi.

Projenin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla mülki idare amirleri ve kolluk kuvvetleri mensuplarına yönelik eğitici eğitimleri düzenlenmiştir. 5 günlük eğitici eğitimine 6 mülki idare amiri, her biri 10 gün süren 2 eğitime ise Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı'ndan 20 personel katılmıştır.



## Ülkemizin kalabalık kontrolü konusundaki mevzuatı AB standartları açısından gözden geçirildi.

Kalabalık kontrolü ve etkili soruşturma konusunda ülkemizdeki uygulamalarda etkinliğin sağlanması için farklı AB üyesi ülkelerin eş kurumları ve temsilcileriyle istişarelerde bulunulmuştur. Birleşik Krallık, Fransa ve İtalya'ya gerçekleştirilen 5 ayrı çalışma ziyaretinde, ilgili ülkelerdeki modeller ve iyi uygulamalar üzerinden karşılaştırmalar yapılmış, mevzuat değişikliğine yönelik öneriler İçişleri Bakanlığı'na sunulmuştur.



## Kalabalık yönetimine ilişkin yöntemler ve standartlar belirlendi.

Türkiye'de kalabalık yönetimde kullanılan mevcut uygulamalar, AB üye ülkelerindeki kolluk kuvvetlerinin uygulamaları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) kararlarında yer alan tespitlerle karşılaştırılmış; yöntem ve standartlar bu doğrultuda gözden geçirilmiştir.

Yöntem ve standartların belirlenmesi için mülki idare amirleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı yetkilileri ile görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler sonucunda elde edilen bilgiler ışığında, ülke genelinde tutarlılığın sağlanmasını temin edecek bir dizi prosedür geliştirilmiştir. Bu standartların, kalabalık yönetimine ilişkin planlama ve uygulamada, mülki idare amirlerine ve stratejik, taktik ve operasyonel seviyelerdeki kolluk kuvvetlerine yardımcı olması amaçlanmıştır.



## Mülki idare amirleri ve kolluk kuvvetleri personeline yönelik rehberler hazırlandı.

- **Mülki İdare Amirleri için AB Uygulamaları Işığında Başvuruları Ele Alma Rehberi:** Mülki idare amirlerine, kendi yetki alanlarında ani gelişen ve önceden planlanmış olayların durum değerlendirmesini yapmalarına yardımcı olmak amacıyla bir çerçeve sunan rehber kapsamında, kamuya açık alanlarda gösteri, yürüyüş ve toplantı düzenlemek amacıyla yapılan başvuruların değerlendirilmesi ve şart getirme konuları ele alınmaktadır.
- **Kalabalık Kontrolüne İlişkin Etkili Soruşturma Rehberi:** Mülkiye müfettişlerine yönelik olarak hazırlanan Etkili Soruşturma Rehberi, kalabalık kontrolü ile ilgili standartları ve prosedürleri ihlal ettiği iddia edilen kolluk kuvveti personelinin soruşturulmalarında yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır.
- **AB Uygulamaları Işığında Kolluk Kuvvetlerince Güç Kullanımına İlişkin Rehber:** AB genelinde çeşitli kolluk kurumlarının çıkarmış olduğu derslere dayanarak hazırlanan Rehber, kalabalık yönetimi olaylarında güç kullanılması ile ilgili konularda görev yapan kolluk personeline kapsamlı bir kılavuz sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Rehber, kolluk kuvvetlerine, vatandaşların anayasal haklarına uygun olarak meşru toplantılarını barışçıl bir şekilde gerçekleştirebilmelerinin sağlanacağı, doğru, isabetli, etik kurallara uygun ve hesabı verilebilir kararlar almaları ve planlama yapmalarına imkân verecek bir çerçeve sunmaktadır.

Rehberler, mülki idare amirleri ve mülkiye müfettişlerinin eğitim programlarına dahil edilmiştir. Bu kapsamda düzenlenmekte olan seminerler aracılığıyla her yıl yüzden fazla kişi kalabalık kontrolü konusunda eğitilmektedir.



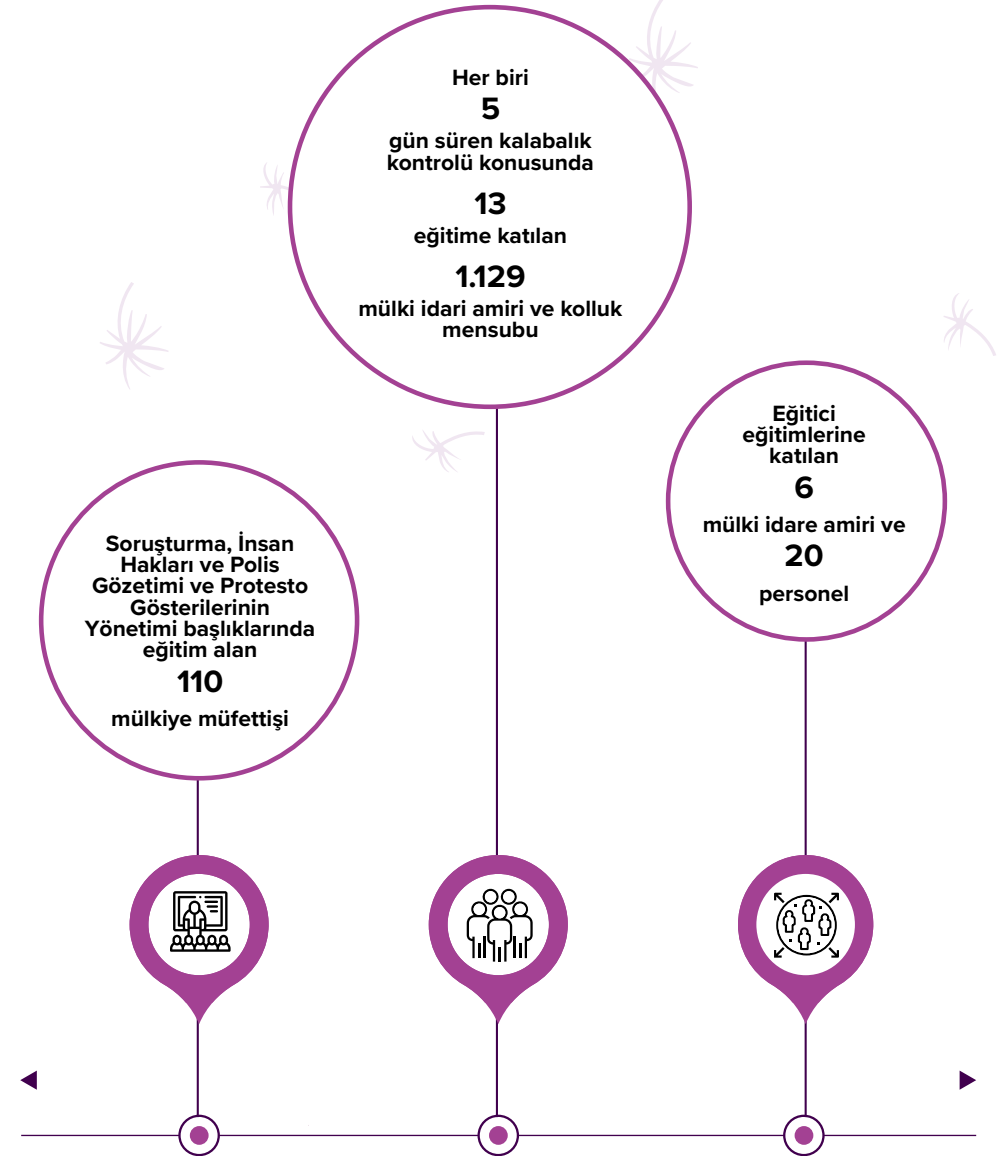
# KALABALIK KONTROLÜNE İLİŞKİN MÜLKİ İDARE AMİRLERİNİN VE ETKİLİ SORUŞTURMAYA İLİŞKİN MÜLKİYE MÜFETTİŞLERİNİN KAPASİTELERİNİN ARTIRILMASI



## 'Türkiye Eylem Modeli' Standartları/İlkeleri



## Kalabalık Kontrolüne İlişkin Mülki İdare Amirlerinin ve Etkili Soruşturmaya İlişkin Mülkiye Müfettişlerinin Kapasitelerinin Artırılması Projesi



## Yasal Çerçeve

Toplantı ve gösteri yürüyüşleri ile ilgili faaliyetlerin ele alınmasında pek çok temel ilke bulunmaktadır. Anayasamızın 34. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 11. maddesi en temel standartları ortaya koymaktadır. Kanunlar ve diğer düzenlemeler bu standartların ışığında uygulanmalıdır.

### Kanunlar

2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu

5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu

3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu (1937)

2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu

2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu (PVSK)

2692 Sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu

### Yönetmelikler

Polis Çevik Kuvvet Yönetmeliği

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik

Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Yönetmeliği

Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği

Yakalama, Gözaltı ve İfade Alma Yönetmeliği

### Yönergeler

Çevik Kuvvet Özel Tim Yönergesi

Emniyet ve Asayiş Planları Hazırlama ve Uygulama Yönergesi JGY 117 (1992)

Toplumsal Olaylarda Görevlendirilen Personelin Hareket Usul ve Esaslarına Dair Yönerge

Toplumsal Olaylarda Müzakereci Görevlendirilmesine İlişkin Yönerge

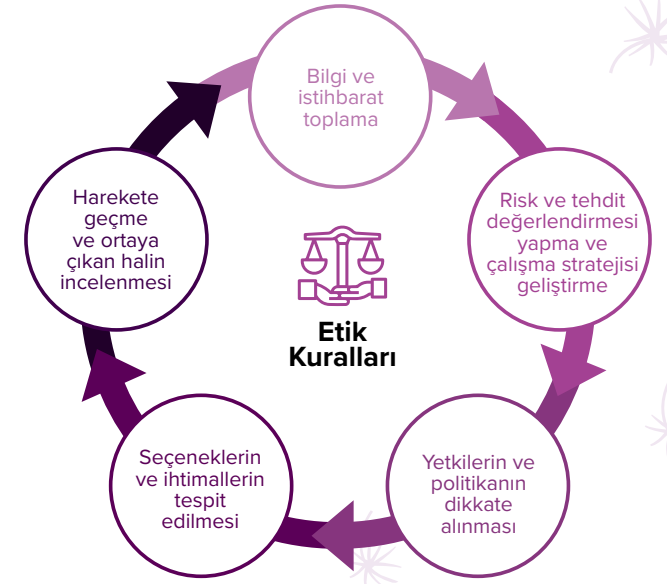
Jandarma Yönergesi

Toplumsal Olaylara Müdahale Esasları Yönergesi-2013

Göz Yaşartıcı Gazlar, Gaz ve Savunma Tüfekleri ile Bunlara Ait Teçhizat ve Mühimmatın Kullanımı, Depolanması ve Kullanıcı Personelin Eğitime Dair Yönerge (28.05.2016)

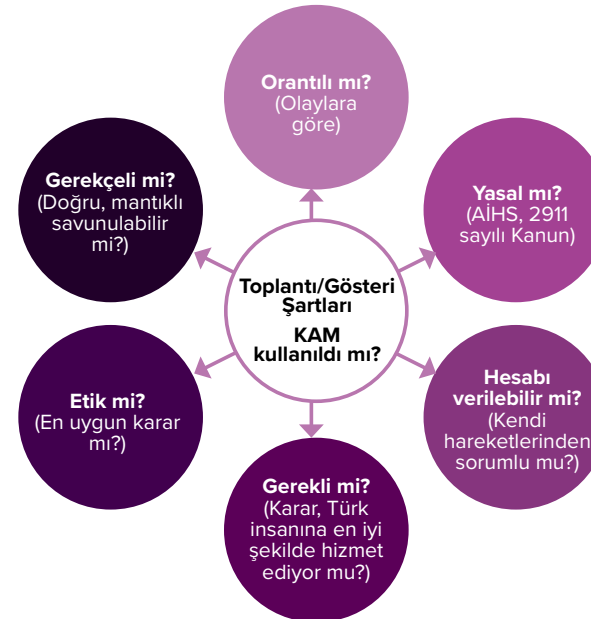
## Karar Alma Modeli (KAM)

KAM, kolluk kuvvetlerinin ve müşterek çalışmayı geliştirmek için bütün ortak kurumların kullanabileceği bir araçtır. Herhangi bir kalabalık yönetimi operasyonundan önce, operasyon süresince ve sonrası da dâhil olmak üzere, bütün durumlara uyarlanabilen bir model olarak kullanılabilir. Karar alma sürecinin mantığının açıklanması, kayıt altına alınması ve makul ve orantılı bir kolluk kuvveti müdahalesinin idaresi için amirlere, memurlara, planlayıcılara ve danışmanlara yapılandırılmış bir çerçeve sunar.



## Toplantı/Gösteri Şartlarına İlişkin Hatırlatıcı Şema

Mülki İdare Amirleri için AB Uygulamaları Işığında Rehber'in, Türkiye'deki güncel mevzuat ve aşağıda yer alan orantılılıkla ilgili hatırlatıcı şema karşılıklı şekilde dikkate alınarak kullanılması amaçlanmıştır.



# BAROLARIN VE AVUKATLARIN AVRUPA İNSAN HAKLARI STANDARTLARI KONUSUNDA KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ (SCOBAL)

“Daha güçlü savunma, temel haklara daha etkin koruma, daha adil yargılama”



Faydalanıcı Kurum: Türkiye Barolar Birliği



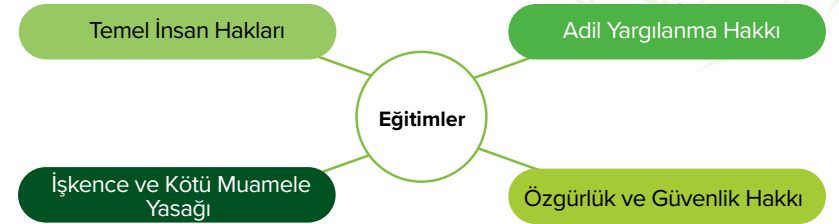
## İnsan Haklarının Kurumsallaşması

### Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



Yenilikçi eğitimlerle binlerce avukatın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve insan hakları konusunda bilgi birikimi artırıldı.

Aşamalı eğitimler, eğitici eğitimleri, çevrimiçi eğitici eğitimleri, HELP (‘Hukukçular için İnsan Hakları Eğitimi’) Eğitimleri ve ‘HELP Eğitici Eğitimleri’ olmak üzere 5 ayrı kategoride eğitimler gerçekleştirilmiştir. Bu eğitimlerle yaklaşık 8.800 stajyer avukat ve avukata eğitim verilmiştir. Eğitimler aracılığıyla, katılımcıların AİHS konusunda farkındalıkları artırılmış, insan hakları konusundaki bilgi



Stajyer avukatlar için hazırlanan ve Türkiye Barolar Birliğine teslim edilen çevrimiçi temel insan hakları eğitimi programı tüm stajyer avukatların kullanımına açılmıştır.



## 6 Başvuru Kitabı ve 2 Rehber Türkçe'ye çevrildi.

Yaklaşık 44.000 AİHS kitapçığı basılarak özellikle AİHS'nin 15 no'lu protokolüyle ilgili farkındalığı arttırmak amacıyla barolara ve hukuk fakültelerine dağıtılmıştır.

İnsan Hakları Merkezleri'ndeki avukatların kapasitelerini geliştirmek amacıyla 6 kitaptan oluşan 'Hak Savunucusu Avukatlar İçin Rehber' kitap serisi geliştirilip yayımlanmış; zenginleştirilmiş içeriğiyle dijital ortama aktarılmış ve 36.000 adet kitap ilgili barolara dağıtılmıştır.

AİHM tarafından içtihatlar hakkında yayımlanan rehberler dizisi içerisinde yer alan 4 kitap Türkçe'ye çevrilerek yayımlanmıştır.

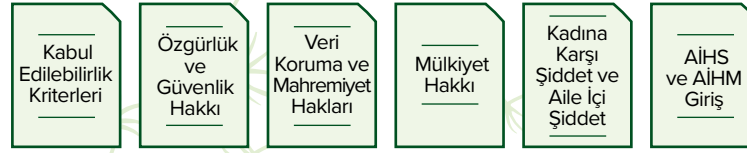


3 yeni kitap ve 'Avukatlar İçin Karşılaştırmalı AYM – AİHM Kabul Edilebilirlik' adlı rehber yayımlanmış ve tüm yayınlar Türkiye Barolar Birliği ve barolara dağıtılmıştır.



## 6 HELP Kursu Türkçe'ye çevrildi.

AİHS hakkında HELP Programı altında geliştirilen ve derlenen çok çeşitli eğitim kaynakları elektronik ortama aktarılmış; 6 HELP çevrim içi eğitim programının Türkçe'ye çevirisi ve ulusal uyarlama çalışması tamamlanarak HELP kullanıcılarının erişimine sunulmuştur.



## İnsan hakları ve hukuk alanındaki yayınlardan oluşan e-kütüphane kullanıma açıldı, 'İnsan Hakları Merkezleri Bilişim Aracı' (iHMNet) hayata geçirildi.

'İnsan Hakları Hukuku' ve 'AİHS' konulu bini aşkın Türkçe kitabın yer aldığı, ücretsiz ve sınırsız erişimli bir insan hakları çevrim içi kütüphanesi (e-kütüphane) oluşturulmuştur. İnsan hakları ve hukuk alanındaki kitap yayın ve içeriklerin toplandığı kütüphane tüm ilgililerin kullanımına açılmıştır.

iHMNet İnsan Hakları Merkezleri için özellikle işbirliği, ağ oluşturma ve veri toplama özelliklerini de barındırmaktadır. Avukatlar için bir iletişim ağı özelliği taşıyan araç kapsamında İnsan Hakları Merkezleri avukatlarına yönelik bir mobil uygulama da geliştirilmiştir.



## Avrupa Konseyi ve AİHM'deki 2 aylık 'Yerleştirme Faaliyetleri' ile avukatların bilgi ve deneyimleri artırıldı.

Avrupa Konseyi bünyesinde yapılan 26 yerleştirme faaliyeti ile İnsan Hakları Merkezlerinde çalışan avukatların kapasite gelişimi desteklenmiştir.



## Baroların ve Türkiye Barolar Birliği'nin kurumsal kapasite ve eğitim ihtiyaçlarına ilişkin raporlar ve taslak yönergeler hazırlandı ve yürürlüğe konuldu.

Baroların ve Türkiye Barolar Birliği'nin İnsan Hakları Merkezleri için 'Stratejik Eylem Planı' geliştirilmiş; pilot barolar, Türkiye Barolar Birliği ve Avrupa Konseyi temsilcileriyle İnsan Hakları Merkezlerine ilişkin taslak yönergeler hazırlanmış ve uygulamaya konmuştur.



## Türkiye Barolar Birliği ile yerel baroların İnsan Hakları Merkezleri arasındaki işbirliği artırıldı.

Yaklaşık 2.600 kişiye ulaşılan 9 adet farkındalık artırma toplantısı ve 3 uluslararası konferans düzenlenmiştir.



# BAROLARIN VE AVUKATLARIN AVRUPA İNSAN HAKLARI STANDARTLARI KONUSUNDA KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ (SCOBAL)



## Hak Savunucusu Avukatlar için Rehber Kitap Serisi

  
The Right to Access to Justice in Turkey and the Council of Europe  
Hakın Erişim Hakkında Türkiye ve Avrupa Konseyi

HAK SAVUNUCUSU AVUKATLAR İÇİN  
REHBER KİTAP SERİSİ - 1

FİKİR, MEKANİZMA VE MÜCADELE PRATİĞİ OLARAK  
**İNSAN HAKLARI**

- İNSAN HAKLARI FİKİRİ
- İNSAN HAKLARI MEKANİZMASI
- İNSAN HAKLARI İÇİN MÜCADELE

BAROLARIN VE AVUKATLARIN KAPALI İNSAN HAKLARI STANDARTLARINDA KAPASİTESİN GÜÇLENDİRİLMESİ ORTAK PROJESİ  
JOINT PROJECT ON STRENGTHENING THE CAPACITY OF BAR ASSOCIATIONS AND LAWYERS ON EUROPEAN HUMAN RIGHTS STANDARDS




  
The Right to Access to Justice in Turkey and the Council of Europe  
Hakın Erişim Hakkında Türkiye ve Avrupa Konseyi

HAK SAVUNUCUSU AVUKATLAR İÇİN  
REHBER KİTAP SERİSİ - 2

- İZLEME, BELGELEME
- ARŞİVLEME
- SORUNLAŞTIRMA

BAROLARIN VE AVUKATLARIN KAPALI İNSAN HAKLARI STANDARTLARINDA KAPASİTESİN GÜÇLENDİRİLMESİ ORTAK PROJESİ  
JOINT PROJECT ON STRENGTHENING THE CAPACITY OF BAR ASSOCIATIONS AND LAWYERS ON EUROPEAN HUMAN RIGHTS STANDARDS



  
The Right to Access to Justice in Turkey and the Council of Europe  
Hakın Erişim Hakkında Türkiye ve Avrupa Konseyi

HAK SAVUNUCUSU AVUKATLAR İÇİN  
REHBER KİTAP SERİSİ - 3

- STRES YÖNETİMİ VE BİLGECE FARKINDALIK
- KİŞİLERARASI İLİŞKİLERDE İLETİŞİM VE SINIRLAR
- YETERSİZLİKTEN ETKİLENMİŞ BİREYLERLE İLETİŞİM

BAROLARIN VE AVUKATLARIN KAPALI İNSAN HAKLARI STANDARTLARINDA KAPASİTESİN GÜÇLENDİRİLMESİ ORTAK PROJESİ  
JOINT PROJECT ON STRENGTHENING THE CAPACITY OF BAR ASSOCIATIONS AND LAWYERS ON EUROPEAN HUMAN RIGHTS STANDARDS



  
The Right to Access to Justice in Turkey and the Council of Europe  
Hakın Erişim Hakkında Türkiye ve Avrupa Konseyi

HAK SAVUNUCUSU AVUKATLAR İÇİN  
REHBER KİTAP SERİSİ - 4

**TOPLUMSAL CİNSİYET**

- TOPLUMSAL CİNSİYET
- AYRIMCILIK VE TOPLUMSAL CİNSİYET AYRIMCILIĞI
- LEBİTİ- HAKLARI
- KADINA YÖNELİK ŞİDDET
- TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ VE FARKLI YAKLAŞIMLAR
- TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ İÇİN MÜCADELELER VE SÖZLEŞMELER
- SON SÖZ: DEĞİŞİMİ GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN NELER YAPILABİLİR?

BAROLARIN VE AVUKATLARIN KAPALI İNSAN HAKLARI STANDARTLARINDA KAPASİTESİN GÜÇLENDİRİLMESİ ORTAK PROJESİ  
JOINT PROJECT ON STRENGTHENING THE CAPACITY OF BAR ASSOCIATIONS AND LAWYERS ON EUROPEAN HUMAN RIGHTS STANDARDS




  
The Right to Access to Justice in Turkey and the Council of Europe  
Hakın Erişim Hakkında Türkiye ve Avrupa Konseyi

HAK SAVUNUCUSU AVUKATLAR İÇİN  
REHBER KİTAP SERİSİ - 5

- AVUKATLAR İÇİN YARATICI YAZARLIK
- SÖZLÜ TARİH
- KÜLTÜREL ÇOĞULLUK VE KOLEKTİF HAKLAR

BAROLARIN VE AVUKATLARIN KAPALI İNSAN HAKLARI STANDARTLARINDA KAPASİTESİN GÜÇLENDİRİLMESİ ORTAK PROJESİ  
JOINT PROJECT ON STRENGTHENING THE CAPACITY OF BAR ASSOCIATIONS AND LAWYERS ON EUROPEAN HUMAN RIGHTS STANDARDS




  
The Right to Access to Justice in Turkey and the Council of Europe  
Hakın Erişim Hakkında Türkiye ve Avrupa Konseyi

HAK SAVUNUCUSU AVUKATLAR İÇİN  
REHBER KİTAP SERİSİ - 6

**DİJİTALLEŞEN DÜNYADA  
GÜÇLENME / FARKLI KONULARDA BECERİ KAZANMA**

- İLERİ ARAMA TEKNİKLERİ
- DİJİTAL BELGE YÖNETİMİ
- SÜREÇ VE PROJE YÖNETİMİ
- TOPLANTI YÖNETİMİ
- DİJİTAL İLETİŞİM VE GRAFİK

BAROLARIN VE AVUKATLARIN KAPALI İNSAN HAKLARI STANDARTLARINDA KAPASİTESİN GÜÇLENDİRİLMESİ ORTAK PROJESİ  
JOINT PROJECT ON STRENGTHENING THE CAPACITY OF BAR ASSOCIATIONS AND LAWYERS ON EUROPEAN HUMAN RIGHTS STANDARDS

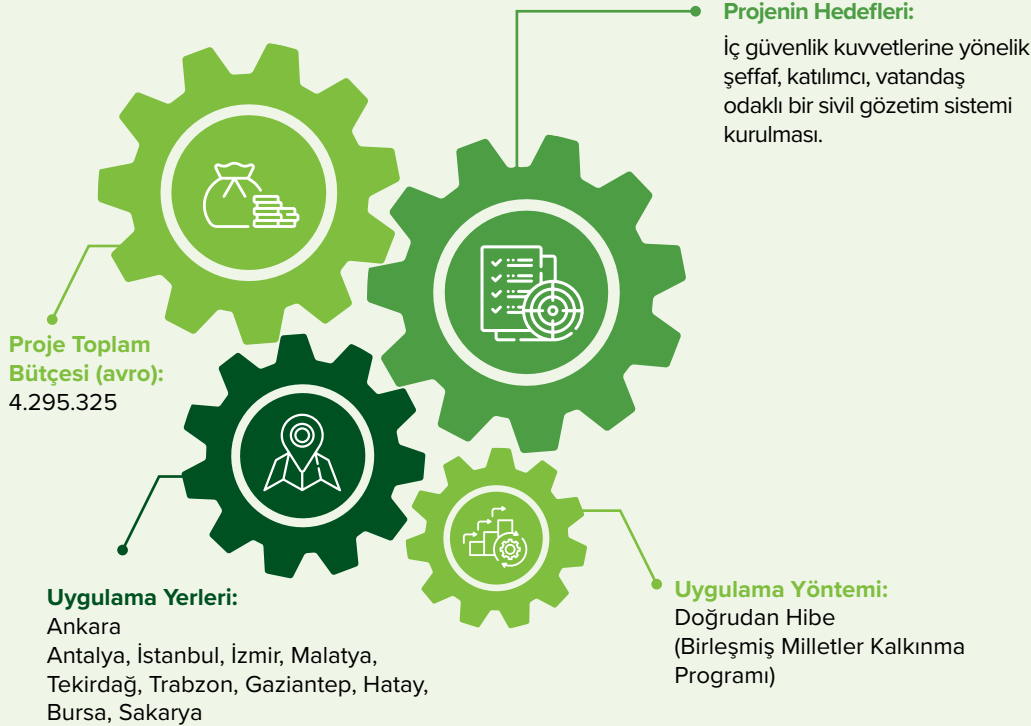


# İÇ GÜVENLİK SEKTÖRÜNÜN SİVİL GÖZETİMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ III. AŞAMA

“Şeffaf, katılımcı vatandaş odaklı kamu güvenliği”



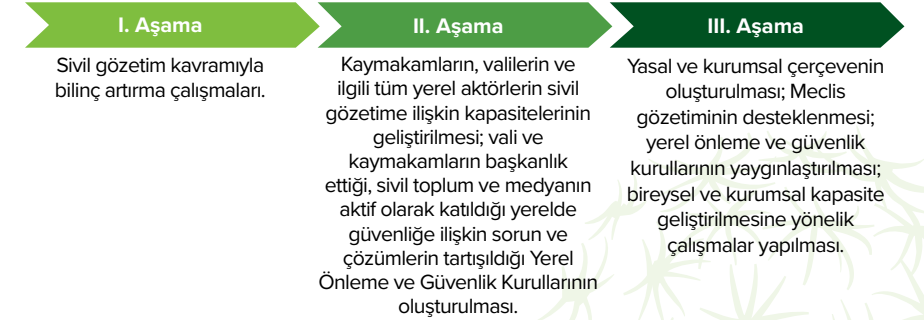
Faydalanıcı Kurum: İçişleri Bakanlığı



## İnsan Haklarının Kurumsallaşması

### Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?

3 aşama halinde uygulanan projeye sivil gözetime ilişkin kapsamlı çalışmalar yürütülmüştür.



### Şeffaf, katılımcı, vatandaş odaklı kamu güvenliğini amaçlayan ‘Sivil Gözetim’ nedir?

Sivil gözetim, kolluk kuvvetlerine ilişkin politikaların ve faaliyetlerin sivil otoriteler tarafından izlenmesi ve gözden geçirilmesi anlamına gelir.

‘Sivil otoriteler’ ifadesi meclisi, hükümeti, yargıyı anlattığı gibi aynı zamanda STK’ları ve kamu otoriteleri tarafından resmen tanınmış vatandaş gruplarını kapsar. Sivil gözetim, kolluk yetkilerinin kullanımına ilişkin hem politika oluşturulması aşamasında hem de bireysel eylemler sürecinde gözlem yapılabilmesine imkân tanır.



### Projenin 3. Aşaması ile iç güvenlik güçlerinin hesap verebilir ve şeffaf işleyişine ilişkin yasal çerçeve iyileştirildi; 5 yıllık örgütsel strateji hazırlandı.

Türkiye’de sivil gözetimin kurumsallaşması için kilit öneme sahip olan Ulusal Suç Önleme Merkezine ilişkin yasal çerçeve İçişleri Bakanlığı’na sunulmuş, istişare süreci başlatılmıştır. İç güvenlik güçlerinin gözetimine yönelik 5 yıllık ‘Organizasyon Stratejisi’, çalıştaylardan elde edilen bulgular doğrultusunda tamamlanmış ve ulusal düzeyde alınacak kısa, orta ve uzun vadeli eylemleri/önlemleri içeren bir başka çalıştayda sunulmuş değerlendirilmiştir.



## Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi'nin müfredatı sivil gözetim ilkeleri doğrultusunda geliştirildi.

Sivil gözetim ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda polis ve jandarma ile ilgili temel yasalar gözden geçirilerek, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi'nin müfredatı geliştirilmiştir. Sivil Gözetim, Paydaş Diyalogu, Polislik Etiği, Etkili İletişim, Sivil Toplum ve Medya, İnsan Odaklı Güvenlik ve Suç Önleme konularını içeren 12 modülden oluşan Sivil Gözetim Müfredatı test edilerek, eğitici eğitimi şeklinde uygulanmıştır.



## İçişleri Bakanlığı performans değerlendirme sistemi güçlendirildi.

Seçilen üç AB ülkesinin (Fransa, Belçika ve Yunanistan) performans değerlendirme sistemleri, Türkiye ile karşılaştırmalı olarak incelenmiş; iç güvenlik güçleri için performans değerlendirme sistemi geliştirilmiştir.



## İç Güvenlik Kuvvetleri üzerinde etkili şekilde işleyen meclis gözetimi için strateji geliştirildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ilgili komisyonlarının faaliyetleri yoluyla İç Güvenlik Kuvvetlerinin çalışmalarını sistematik olarak denetlemek, suç önleme ve güvenlik planlarındaki bakış açısını geliştirmek üzere bir strateji tasarlanmıştır.



## 'Yerel Önleme ve Güvenlik Kurulları' nın (YÖGK) sayısı 19'a çıkarıldı, 3 yıllık yerel eylem planları hazırlandı.

Projenin önceki aşamalarında 9 pilot ilçede kurulan YÖGK'ların yaygınlaştırılması ve kurumsallaştırılması sağlanmıştır. 10 yeni kurul kurularak, önceki aşamalarda kurulmuş olanlarla beraber toplam 19 yerel kurul aktif hale getirilmiştir. Kurullar, suç önleme konusunda sivil toplumun beklentilerini ve katkılarını almak, kurumsal koordinasyonu güçlendirmek ve kaynak verimliliğini artırmak amacıyla yerelde suç ve kabahatleri önlemek üzere 3 yıllık stratejik plan hazırlayarak uygulamaya başlamıştır.



## Yerel Kurullar için kapasite geliştirme programları uygulandı.

YÖGK'ların sivil ve demokratik gözetim vizyonu ve vatandaş odaklı güvenlik hizmetleri hakkında bilgi ve anlayışlarını derinleştirmek amacıyla, valiler, vali yardımcıları ve kaymakamların kapasitelerini artırmak üzere kapasite geliştirme ve farkındalık programları uygulanmıştır.



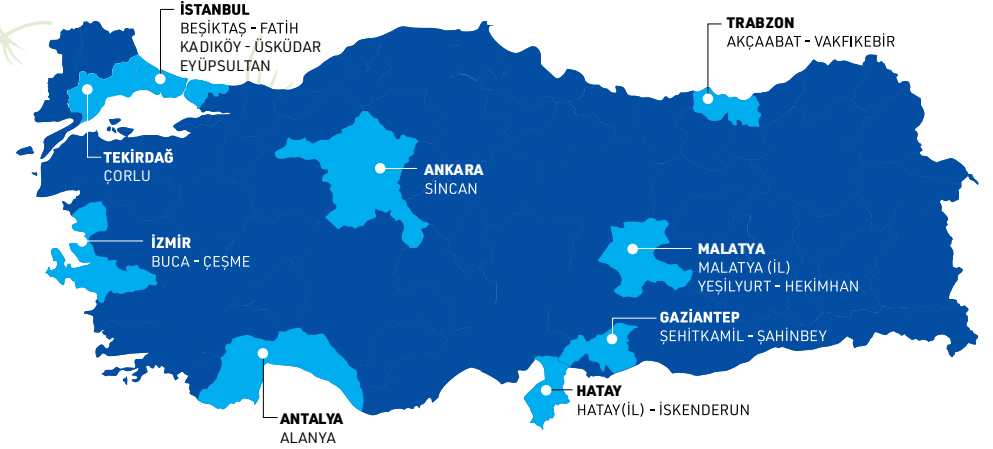
## Suç önleme ve güvenlik planlarının hazırlanmasına yönelik strateji ve eylem planları hazırlandı.

İçişleri Bakanlığı ile YÖGK tarafından kullanılmak üzere çok yıllık strateji ve eylem planları hazırlanmıştır.



## Kolluk kuvvetlerine yönelik vatandaş memnuniyeti ve güvene yönelik kamuoyu yoklaması gerçekleştirildi.

Proje kapsamında 28 il, 249 ilçe ve 540 mahallede, 9.000 kişinin katıldığı bir kamuoyu yoklaması gerçekleştirilmiştir.



# İÇ GÜVENLİK SEKTÖRÜNÜN SİVİL GÖZETİMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ III. AŞAMA

“Toplum odaklı kamu güvenliği için  
hep birlikte çalışıyoruz.”

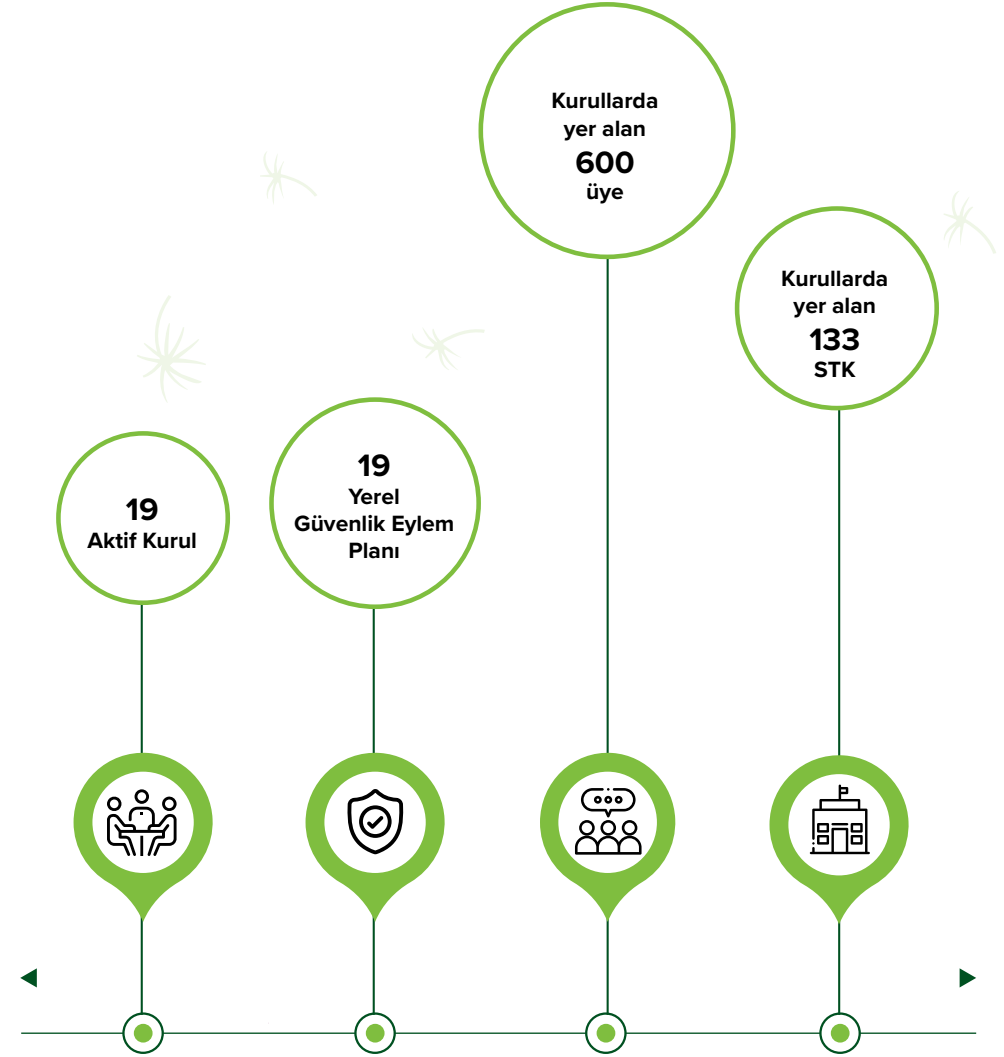


## Kolluk Kuvvetlerine Yönelik Vatandaş Memnuniyeti ve Güven Anketi

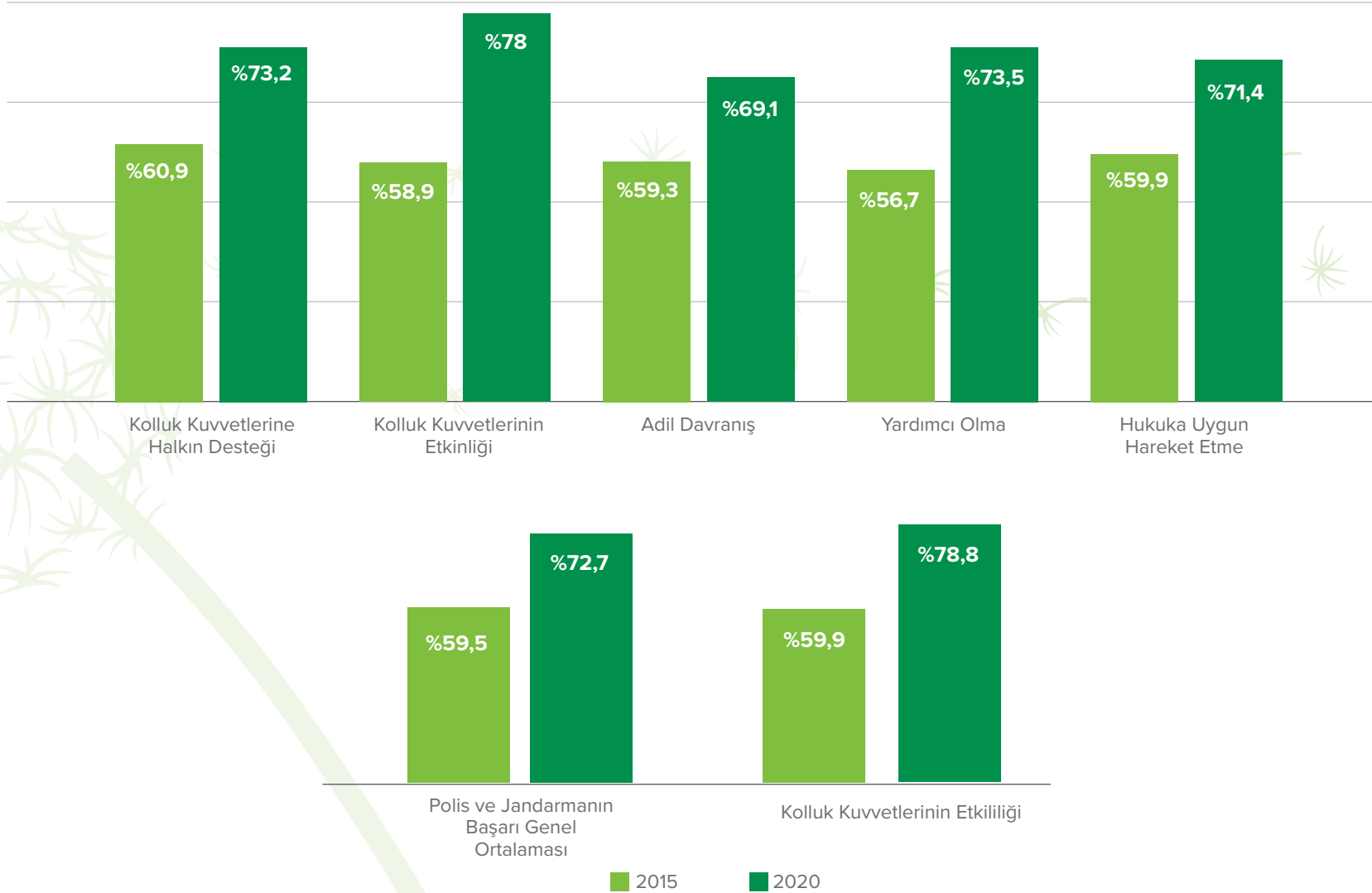


Anket sonuçlarına göre,  
**10 ilçeden 9'u kolluk  
personelini yüksek  
derecede başarılı buluyor,**  
vatandaş kolluğun olay  
yerine intikal hızının  
**%20 oranında** arttığını  
düşünüyor.

## Sivil Gözetim Projesi



Vatandaşların kolluk personeli ile ilgili algısını ölçmek üzere gerçekleştirilen ankette her alanda olumlu yönde artış yaşandığı belirlendi.



# İNSAN HAKLARININ KORUNMASI VE TANITIMINDA KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUNUN ROLÜNÜN GÜÇLENDİRİLMESİ

“Ücretsiz avukatınız: Kamu Denetçiliği Kurumu”



**Faydalanıcı Kurum:** Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsman)

**Proje Toplam Bütçesi (avro):**  
1.670.000

## Projenin Hedefleri:

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun (Ombudsman) insan haklarının korunması ve tanıtılmasındaki rolünün güçlendirilmesi.

## Uygulama Yerleri:

Ankara  
İstanbul, Adana, Ordu, Gaziantep, Malatya,  
Denizli, Kocaeli, Mersin, Samsun, Mardin,  
Kahramanmaraş, Manisa, Tekirdağ,  
Zonguldak, Diyarbakır, Erzincan, Elazığ

**Uygulama Yöntemi:**  
Teknik Destek



## İnsan Hakları Kurumsallaşması

## Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



### ‘İnsan Kaynakları Gelişim Stratejisi’ ile geleceğe yatırım yapıldı.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun, başarıya ulaşmak için benimsediği geleceğe ve insan kaynaklarına yatırım yapma prensibi çerçevesinde nitelikli bir insan kaynakları yönetimiyle kurumsal kapasitesini artırmak için ‘İnsan Kaynakları Gelişim Stratejisi’ hazırlanmıştır. Strateji, kurumun gelecek vizyonu ile uyumludur ve kurumsal ihtiyaçlarına cevap veren hedefleri ve stratejileri içermektedir.

### Strateji hangi öncelik alanlarından oluşuyor?

- Yüksek Performanslı İş Sistemlerinin Geliştirilmesi
- İnsan Kaynakları Kapasitesinin Oluşturulması ve Geliştirilmesi
- Kurum Kültürünün ve Personel Aidiyetinin Geliştirilmesi ve Sürdürülebilirliğinin Sağlanması



### Kamu Denetçiliği Kurumu personelinin yetkinliği İnsan Hakları Eğitimleriyle artırıldı.

Kurum çalışanları için hazırlanan kapsamlı eğitim programı, insan haklarının korunmasıyla ilgili standartları, mekanizmaları ve uygulamaları kapsamaktadır.

10 Farklı Eğitim Programı ile insan kaynaklarına yatırım yapılmıştır.

1. Kişisel Verilerin Korunması ve Bilgi Güvenliği
2. Etkili İletişim, Yöntem ve Teknikleri
3. Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi
4. Yetişkin Eğitimi ve Etkili Sunum Teknikleri
5. Yetkinlik Bazlı Mesleki Gelişim
6. Kadın Hakları
7. Ulusal ve Uluslararası Hukukta Göç ve Haklar
8. Uluslararası İnsan Hakları Koruma Mekanizmaları

9. Çocuk Hakları
10. Kalite Güvence Sistemleri

Ulusal ve uluslararası mekanizmaları daha iyi kullanmayı öğrenen ve şikâyet dosyalarını işleme ve sonuçlandırma konusunda daha donanımlı hale gelen Kamu Denetçiliği Kurumu çalışanları günlük sorumluluklarını başarıyla yerine getirebiliyor.



### Hak arama bilincinin yerleşmesi için iletişim ve görünürlük faaliyetleri uygulandı.

Vatandaşlar ve diğer kurumlar arasında hak arama mekanizmalarının ve kurumun bilinirliğini artırmak amacıyla proje kapsamında bir 'İletişim, Görünürlük ve Halkla İlişkiler Stratejisi' hazırlanmıştır. İçinde iletişim yol haritası ve eylem planı bulunan strateji, iç ve dış görünürlüğe odaklanarak belirli mesajların yayılmasını sağlamak için çeşitli önerileri hayata geçirmek üzere uygulanmaya başlanmıştır.



### Kamu Denetçiliği Kurumu Konferansları vasıtasıyla uluslararası paydaşlar ve ombudsmanlar ile bir araya gelindi.

Kamu Denetçiliği Kurumu ve Ombudsmanlar arasındaki işbirliğini güçlendirmek için farklı bakış açılarıyla insan hakları konularını ele alan konferanslar projenin önemli faaliyetleri arasındaydı.

Birinci Konferans, 'İyi Yönetim İlkeleri ve Kamu Denetçiliği Kurumu' temasıyla 60 ülkeden 200 katılımcıyı bir araya getirmiştir.

İkinci Konferans, '21. Yüzyılda Göç ve İnsan Hakları, Uluslararası Bilgi ve Deneyim Paylaşımı' temasıyla düzenlenmiş ve Ombudsmanların görev ve sorumlulukları insan hakları perspektifiyle ele alınmış; 150 katılımcıyı ağırlanmıştır.

Üçüncü Konferans ise 40 farklı ülkeden yaklaşık 500 katılımcıya ev sahipliği yaparak, '21. Yüzyılda İnsan Haklarının Geleceği' konusunu ele almıştır.



### Bölgesel Konferanslarda 'Serbest Kürsü' hak arama kültürünün yaygınlaştırılması için en önemli araç oldu.

Kamu Denetçiliği Kurumu uzmanları Bölgesel Konferanslar aracılığıyla yerele ulaştı. Hak arama mekanizmalarına dair farkındalığı artırmak amacıyla 16 şehirde düzenlenen konferanslara toplamda 4.837 kişi katılmıştır. Konferanslar, Kamu Denetçiliği Kurumu'nun kuruluşu, işlevi, görevi ve insan haklarının korunmasındaki rolü hakkında önemli bilgilerin yaygınlaştırılması için önemli bir araç olmuştur.

Katılımcılar, Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvuru sürecini ve koşullarını detaylı olarak öğrenmiştir. Kurulan Serbest Kürsü aracılığı ile sorular ve görüşler paylaşılmış; kurum uzmanları, Destek Masalarında katılımcılar ile bir araya gelmiştir. Böylelikle başvuruların alınması ve yerinde çözüm alternatifleri üretilmesi için uygun bir ortam oluşturulmuştur.



### 'Yerleştirme Faaliyetleri' ile iyi uygulamalar ve işbirliği olanakları hız kazandı.

'Yerleştirme Faaliyetleri' kapsamında, Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 15 çalışanı Bulgaristan, Fransa, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Romanya ve Slovenya'daki insan hakları kurumları ve ombudsmanlıklarında bir ay süreyle görev almıştır. Görevlendirmeler sırasında karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşım imkânı bulan kurum personelinin çalışmaları kurumsal işbirliklerini de beraberinde getirmiştir.

AB ülkelerindeki ombudsmanların ve muadil kurumların insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, ayrımcılığın önlenmesi ve fırsat eşitliğinin sağlanması alanında iyi uygulamaları öğrenen kurum personeli deneyimlerini kendi çalışmalarına aktarmaya devam etmektedir.



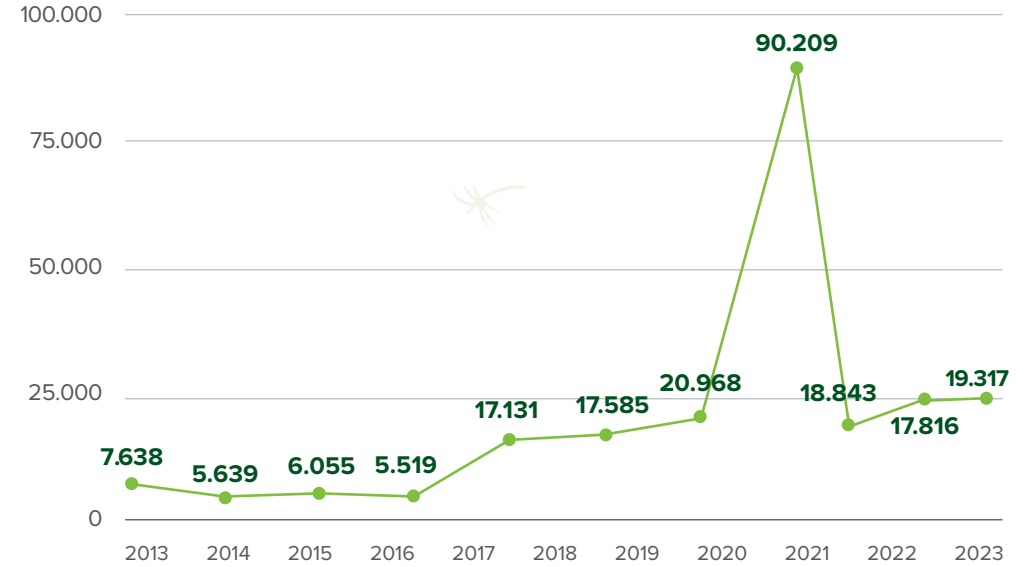
# İNSAN HAKLARININ KORUNMASI VE TANITIMINDA KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUNUN ROLÜNÜN GÜÇLENDİRİLMESİ



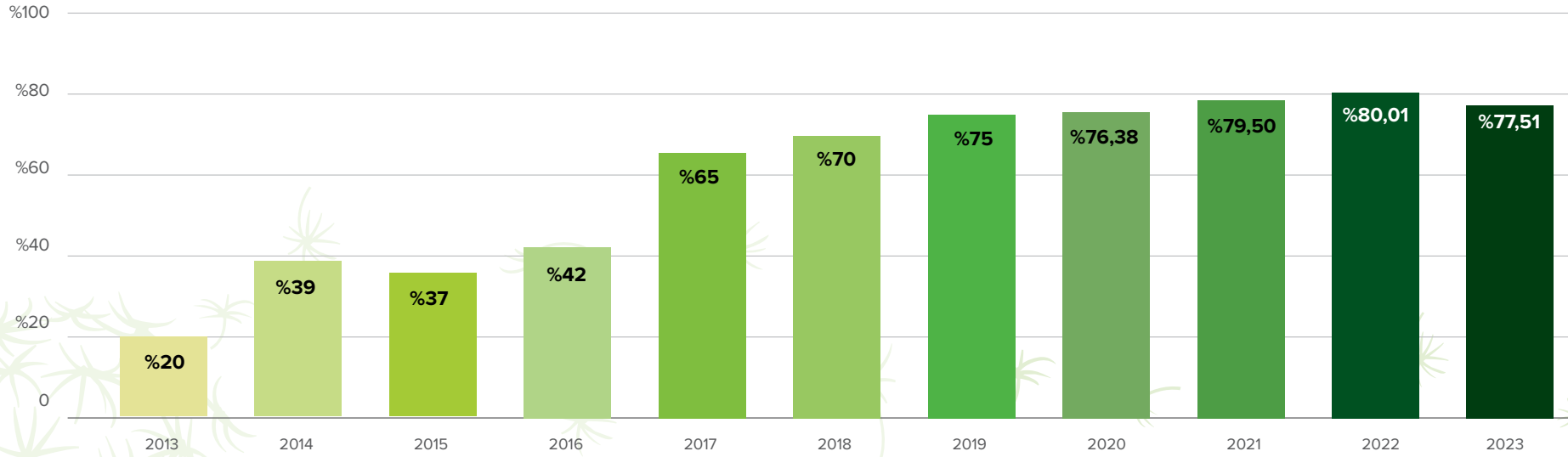
*“Kamu Denetçiliği Kurumu:  
vatandaş ve idare arasındaki  
köprü”*

Kamu Denetçiliği Kurumu kuruluşundan bu yana **200.000’in** üzerinde **şikâyet başvurusu** aldı.

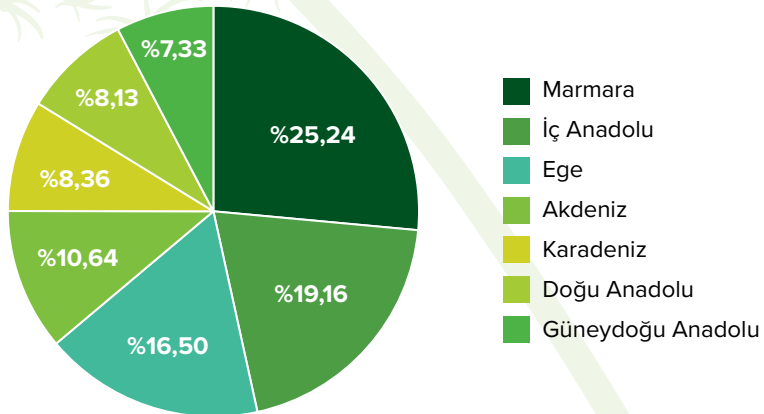
Yıllar İtibariyle Şikâyet Başvuru Sayılarının Gelişimi



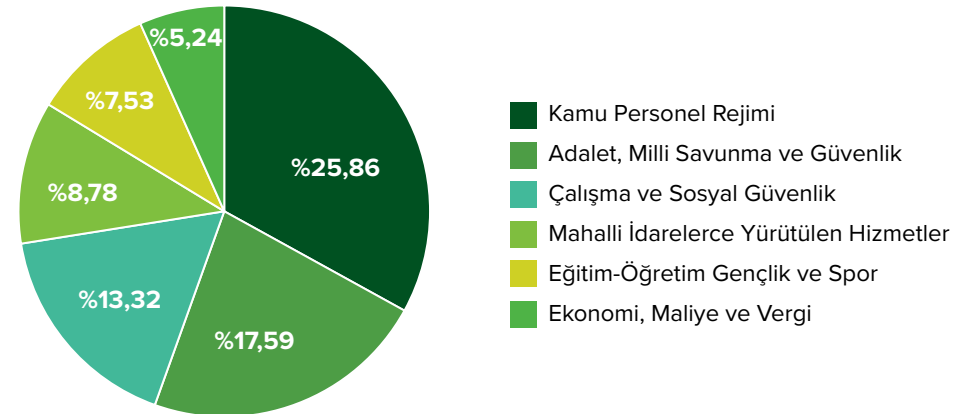
## Yıllar İtibariyle Tavsiye Kararlarına Uyum Oranları



## 2023 Yılı Şikâyet Başvurularının Bölgelere Göre Dağılımı



## 2023 Yılı Başvurularının Konulara Göre Dağılımı



# JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI BÜNYESİNDEKİ KADIN VE ÇOCUK KISIM AMİRLİKLERİNİN KAPASİTELERİNİN ARTIRILMASI

“Kadına ve çocuğa şiddete son!”



Faydalanıcı Kurum: Jandarma Genel Komutanlığı

Proje Toplam  
Bütçesi (avro):  
5.568.500

## Projenin Hedefleri:

Aile içi şiddet dahil olmak üzere kadın ve çocuklara yönelik şiddetin engellenmesi ve bununla mücadele edilmesinde etkinlik ve verimliliği yükseltmeyi teminen Jandarma Genel Komutanlığı'nın (JGK) Kadın ve Çocuk Kısım Amirliklerinin kapasitesinin güçlendirilmesi.

Kadının her türlü şiddete karşı korunması, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi, kovuşturulması ve ortadan kaldırılmasına ilişkin ülke çapındaki çabalara katkıda bulunulması.

## Uygulama Yöntemi:

Eşleştirme (Litvanya) ve Tedarik

## Uygulama Yerleri:

Ankara  
Adana, İstanbul, İzmir,  
Giresun



Kadın Hakları

## Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



### JGK'nın kadınlara ve çocuklara yönelik şiddetle mücadelede etkinliği artırıldı.

Hizmet içi eğitimler, Kadın ve Çocuk Kısım Amirliklerinin fiziki altyapılarının geliştirilmesi ve farkındalık çalışmalarını kapsayan proje süresince ve sonrasında JGK tarafından müdahale edilen kadına karşı şiddet vakası 15.000 seviyesinden 48.000'e yükselmiş, ulaşılan mağdur sayısı da 50.000 üzerine çıkmıştır. 2017 yılında 59 Kadın ve Çocuk Kısım Amirliği bulunurken, bu sayı 2019 yılında 81'e ulaşmıştır.



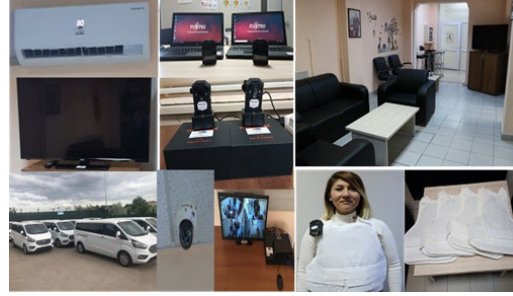
### JGK'nın idari ve personel kapasitesi geliştirildi.

Projeye JGK'nın aile içi şiddet vakalarına müdahale kapasitesi güçlendirilmiştir. 1.400'ün üzerinde JGK personeline eğitim verilmiş, JGK'nın iç eğitim faaliyetleriyle eğitilen personel sayısı 4.748'e çıkarılmıştır. Aile içi şiddetin önlenmesi, çocuk ve gençlerin korunması ile yüz yüze iletişim konularında verilen eğitimler 81 ilde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, 127 JGK personeli ile gerçekleştirilen 2 günlük çalıştaylarda örnek vakalar değerlendirilmiş ve sorunlara ortak çözümler aranmıştır.



## Kadın ve Çocuk Kısım Amirliklerinin fiziki altyapıları geliştirildi ve araç tahsisi sağlandı.

Vakalara daha hızlı müdahale etmek ve soruşturma aşamalarında ikincil örselenme gibi sorunları gidermek adına 81 ilde Kadın ve Çocuk Kısım Amirlikleri kadın ve çocuk dostu olacak şekilde tefriş edilmiştir. Projenin tedarik bileşeni kapsamında da 81 ildeki Kadın ve Çocuk Kısım Amirliklerine 85 araç, 82 adet giyilebilir vücut kamerası, güvenlik kamera sistemi ile 170 adet balistik yelek temin edilmiştir.



## Kadın ve çocuk mağdurlar için 'Savunuculuk ve İletişim Stratejisi' hazırlandı.

İtalya, Litvanya ve Portekiz'e gerçekleştirilen çalışma ziyaretleri sonrasında JGK personeli için 'Kadına Karşı Şiddetle Mücadelede Savunuculuk ve İletişim Stratejisi' hazırlanmış, JGK'nın internet sitesinde yayınlanmış ve uygulamaya geçirilmiştir. Savunuculuk ve İletişim Stratejisi video konferans aracılığıyla 81 ilde yaygınlaştırılmaya çalışılmış ve çevrim içi tartışma forumu oluşturulmuştur. Stratejinin uygulanması ve yaygınlaştırılmasına yönelik 100 JGK personeline eğitim verilmiştir.

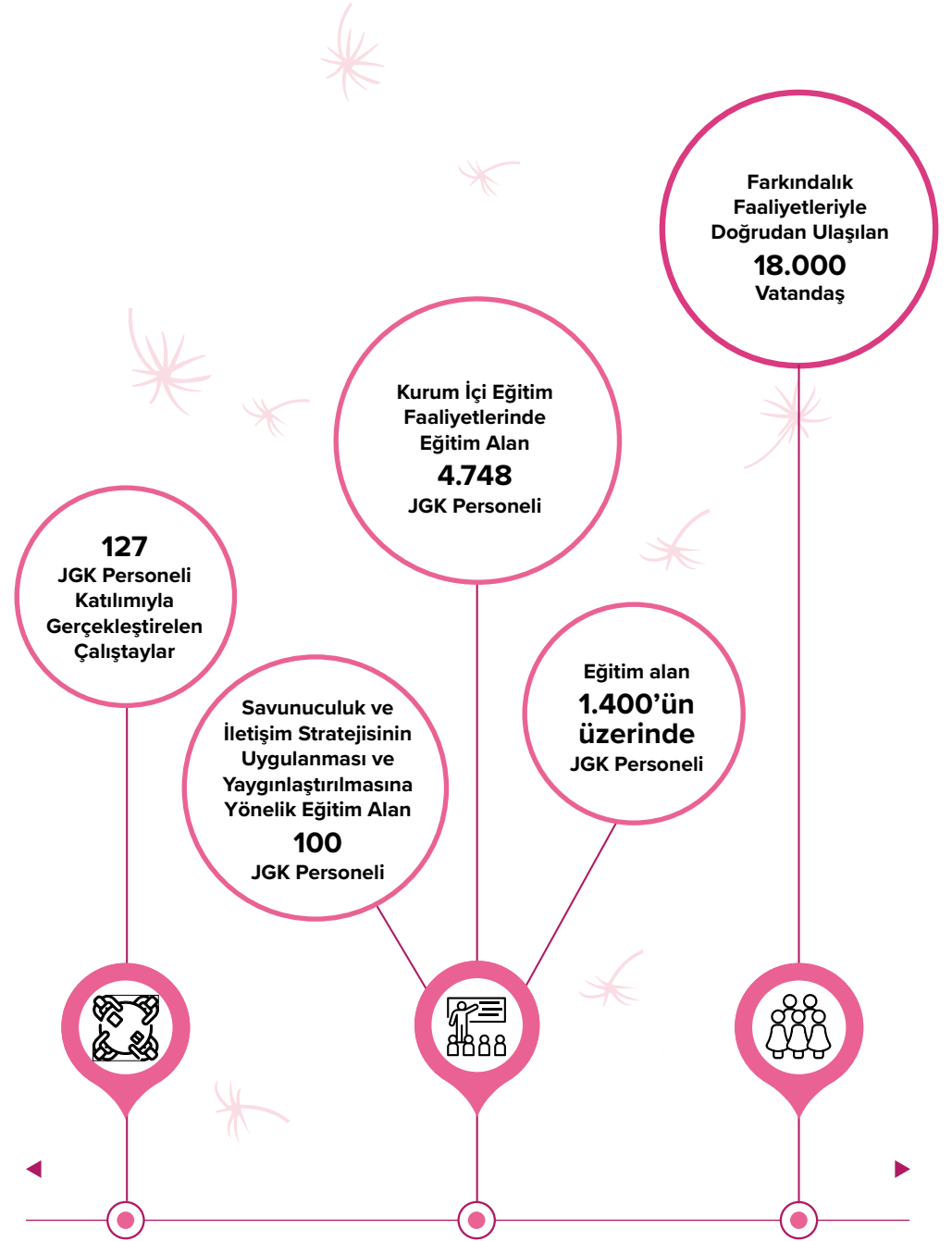
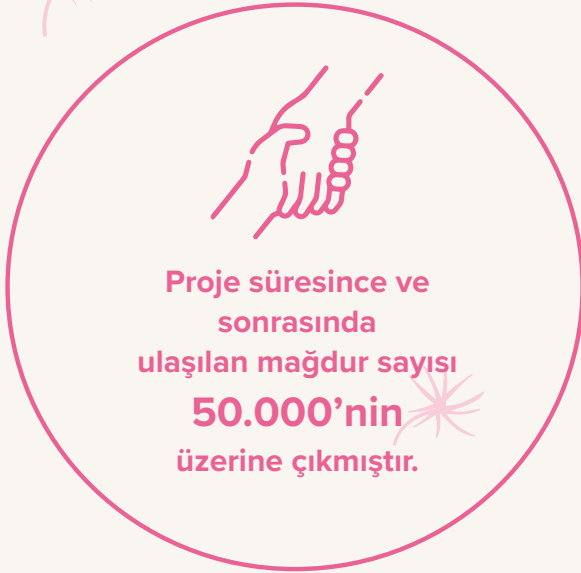


## Savunuculuk ve İletişim Stratejisine yönelik farkındalık artırma çalışmaları yapıldı.

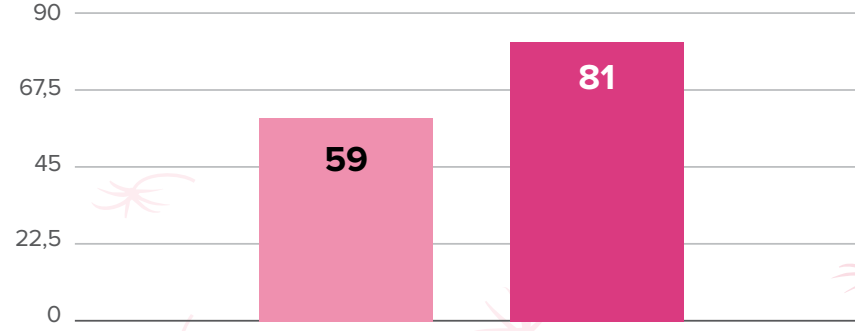
Aile içi şiddet konusunda farkındalığın artırılması ve daha fazla kişiye ulaşılması amacıyla, eğitilen 81 İl Jandarma Komutanlığı Kadın ve Çocuk Kısım Amirliği personeli tarafından, hazırlanan eğitim belgeleri kullanılarak 18.000'in üzerinde vatandaş, aile içi şiddetin önlenmesi ile çocuk ve gençlerin korunması konularında bilgilendirilmiştir. Eğitimlerden yararlanmış olan JGK personeli 81 ilde farkındalık artırmaya yönelik toplantılar düzenlemiş, bu toplantılarda Aile İçi Şiddetle Mücadele Videosu paylaşılmıştır. Afiş, broşür ve çeşitli tanıtıcı malzemeler hazırlanarak tüm JGK birimlerine dağıtılmış; 2 ayrı kamu spotu hazırlanarak sosyal medya kanallarında yayınlanmıştır.



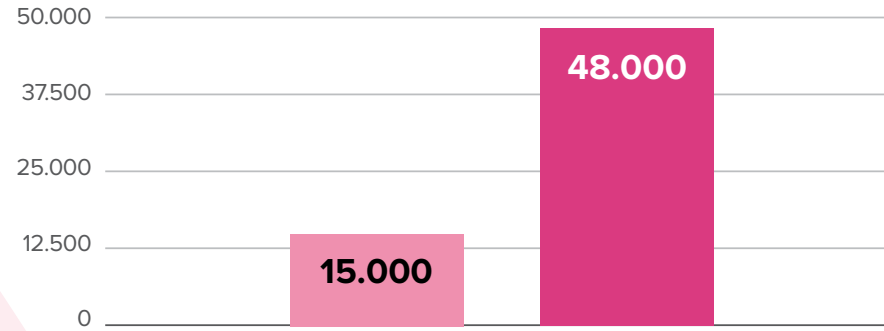
# JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI BÜNYESİNDEKİ KADIN VE ÇOCUK KISIM AMİRLİKLERİNİN KAPASİTELERİNİN ARTIRILMASI



## Kadın ve Çocuk Kısım Amirliklerinin Sayısı



## Proje Süresince ve Sonrasında JGK Tarafından Müdahale Edilen Kadına Karşı Şiddet Vakası



# TEMEL EĞİTİM KURUMLARINDA DEMOKRASİ KÜLTÜRÜNÜN GÜÇLENDİRİLMESİ

“Evrensel değerler ışığında okullarda demokrasi”



Faydalanıcı Kurum: Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Temel Eğitim Genel Müdürlüğü



## Çocuk Hakları

## Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



**Temel eğitim kurumlarında bütüncül bir yaklaşımı teşvik eden ‘Bütüncül Okul Modeli’ geliştirildi.**

‘Bütüncül Okul Modeli’ pilot okullarda uygulamaya geçmiş ve devamında modeli uygulayan okul sayısı 373’e yükselmiştir. Okul öncesi, ilkokul ve ortaokul için olmak üzere üç ayrı bölümden oluşan Model, ‘Demokratik Okul Kültürü’ kavramına ilişkin kuramsal bir çerçeve sunmakta ve okulların kendi bağlamlarında böyle bir kültürü yerleştirmelerine yönelik bir uygulama rehberi içermektedir.



**Temel eğitim kurumları için insan hakları, demokrasi ve temel evrensel değerlere dayalı eğitim materyalleri geliştirildi, temel eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlere ve eğitim uygulayıcılarına demokratik kültür yetkinlikleri kazandırıldı.**

\* Bütüncül Okul Modeline ilişkin, öğretmen eğitim seti, öğretmen el kitapları ve demokratik kültür yetkinliklerine odaklanan eğitim materyalleri pilot okullara teslim edilmiştir.

- \* 110 okulda Bütüncül Okul Modeli uygulanmaya başlanmış, 20 farklı eğitim materyali geliştirilmiş, 2.126 öğretmen ile 48.470 öğrenciye ve 90.000 veliye ulaşılmıştır.
- \* Farklı branşlardan 240 öğretmen eğitici eğitimine tabi tutulmuş, Avrupa Konseyi uzmanları tarafından verilen toplam 120 saatlik eğitici eğitimi, MEB'in hizmet içi eğitim programına entegre edilmiştir.
- \* Eğitici eğitimi alan öğretmenler, pilot okullarda görev yapmakta olan yaklaşık 5.400 öğretmene aşamalı eğitimler yoluyla demokratik kültür yetkinlikleri konusunda eğitim vermiştir. Aşamalı eğitimler, bilgileri yaymak, farkındalık oluşturmak ve öğretmenler, okul müdürleri ve politika yapıcılar arasında demokratik kültür yeterliliklerini geliştirmek için bir araç olmuştur.



### 'Stratejik Eylem Planı' için politika tavsiyeleri geliştirildi.

İnsan hakları ve demokrasiye ilişkin farkındalıkla birlikte demokratik kültür yeterliliklerinin temel eğitim sistemine ve okul uygulamalarına dâhil edilmesine yönelik oluşturulacak 'Stratejik Eylem Planı' için politika tavsiyeleri geliştirilmiştir.



### Demokratik kültür yeterliliklerinin kazandırılmasına yönelik bölgesel çalıştaylar ve konferanslar düzenlendi.

Okul faaliyetlerinin sonuçlarını sunmak, demokratik kültür yeterliliklerinin öğretilmesi ve teşvik edilmesindeki güçlükler, temel meselelere ve yeni metodolojiye ilişkin farkındalığın artırılmasını kolaylaştırmak ve proje çıktılarının görünürlüğüne katkıda bulunmak için Ankara'da 2 konferans düzenlemiştir.



### Demokratik kültüre ilişkin ders materyalleri geliştirildi.

- \* Okul Öncesi için 5 Hikaye Kitabı
  - \* 1. Sınıflar için 1 Hikaye Kitabı
  - \* 2. Sınıflar için 1 Hikaye Kitabı
  - \* 3. Sınıflar için 1 Öğretmen Etkinlik Kitabı
  - \* 4. Sınıflar için 1 Öğretmen Etkinlik Kitabı
  - \* Türkçe Etkinlik Kitabı (5,6,7,8. Sınıflar)
  - \* Fen Bilimleri Etkinlik Kitabı (5,6,7,8. Sınıflar)
  - \* Matematik Etkinlik Kitabı (5,6,7,8. Sınıflar)
- \* Sosyal Bilimler Etkinlik Kitabı (5,6,7,8. Sınıflar)
- \* İngilizce Etkinlik Kitabı (5,6,7,8. Sınıflar)
- \* Beden Eğitimi Etkinlik Kitabı (5,6,7,8. Sınıflar)
- \* Sanat Etkinlik Kitabı (5,6,7,8. Sınıflar)
- \* Müzik Etkinlik Kitabı (5,6,7,8. Sınıflar)
- \* Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Etkinlik Kitabı (5,6,7,8. Sınıflar)
- \* Teknoloji, Tasarım ve Bilişim Etkinlik Kitabı (5,6,7,8. Sınıflar)



### Pilot okullarda öğrenim gören öğrencilere yönelik 'Çocuk Çalıştayı' düzenlendi.

Projenin ulusal ve uluslararası uzmanları tarafından hazırlanan ve çocuk katılımını teşvik edici etkinlikler, eğlendirici oyunlar, bilgilendirici oturumlar ve işbirliği temelli çalışmaların yer aldığı Çalıştayda, öğrencilerin kapsamlı bir deneyim yaşaması ve okullarına döndüklerinde bu deneyimlerini akranları, aileleri ve öğretmenleri ile paylaşmaları hedeflenmiştir.



### İletişim çalışmaları demokratik okul kültürüne ilişkin anlayışın geliştirilmesine katkı sağladı.

Demokratik okul kültürüne ilişkin farkındalığın ve anlayışın geliştirilmesine yönelik iletişim stratejisi çerçevesinde etkin iletişim ve farkındalık faaliyetleri yürütülmüş, görsel ve işitsel materyaller hazırlanmıştır.



# TEMEL EĞİTİM KURUMLARINDA DEMOKRASİ KÜLTÜRÜNÜN GÜÇLENDİRİLMESİ



**“Çoğu çocuk kamusal alanla ilk kez okullarda karşılaşır. Bu nedenle okullar, demokratik eğitimin başladığı yerler olmalıdır.”**

## Demokrasi Kültürü İçin Yetkinlikler Modeli

Temel Eğitim Kurumlarında Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi Projesi, demokrasi kültürü içerisinde etkin bir katılım için gerekli yetkinlikleri içinde barındıran ve kavramsal bir model olan Avrupa Konseyi Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi\* doğrultusunda kurgulanmıştır.

### Değerler

- İnsan onuruna ve insan haklarına değer verme
- Kültürel çeşitliliğe değer verme
- Demokrasi, adalet, hakkaniyet, eşitlik ve hukukun üstünlüğüne değer verme

### Tutumlar

- Kültürel farklılıklara ve farklı inançlara, dünya görüşlerine ve uygulamalara açık olma
- Saygı
- Toplum bilinci
- Sorumluluk
- Öz yeterlik
- Belirsizliğe karşı tolerans

### Yetkinlik

### Beceriler

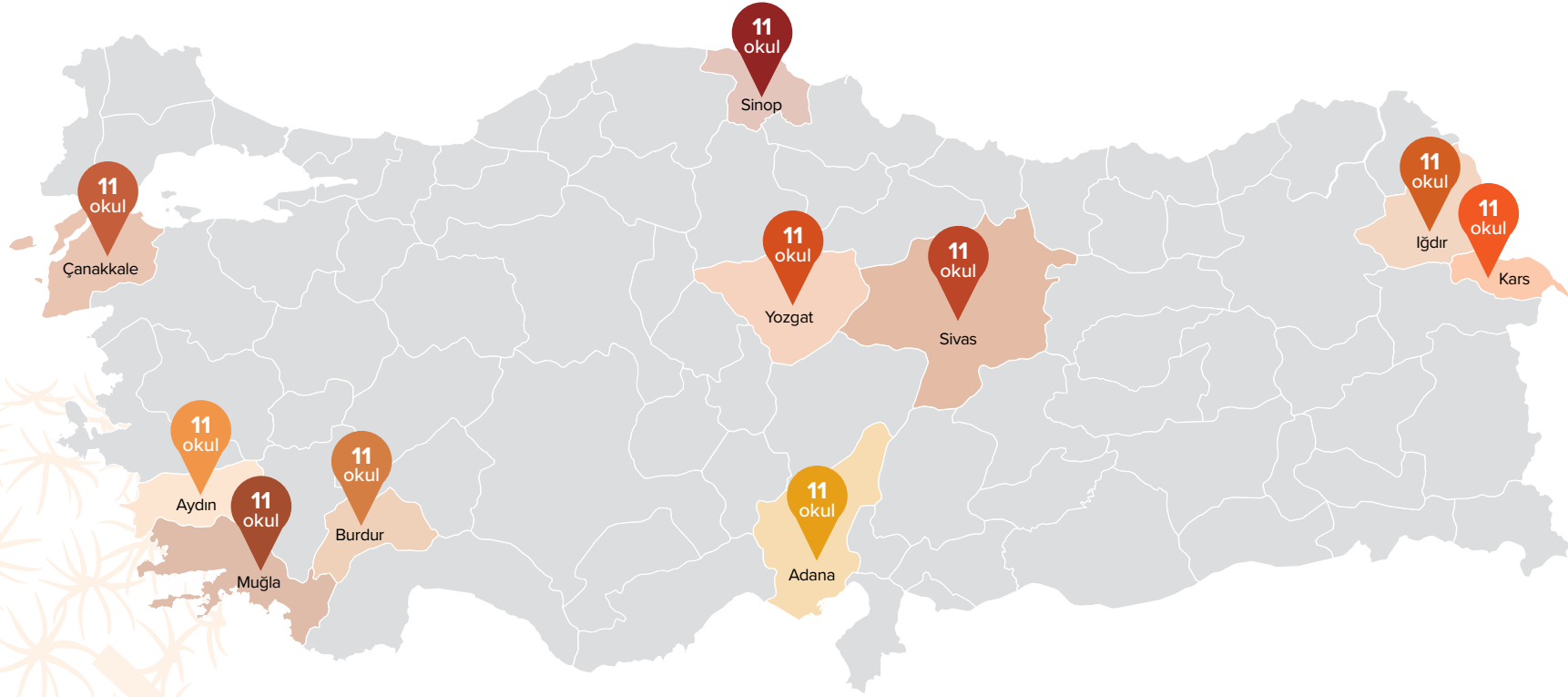
- Bağımsız öğrenme becerileri
- Analitik ve eleştirel düşünme becerileri
- Dinleme ve gözleme becerileri
- Empati
- Esneklik ve uyum sağlayabilme becerileri
- Dil, iletişim ve çok dillilik becerileri
- İş birliği becerileri
- Çatışma çözme becerileri

### Bilgi ve Eleştirel Anlayış

- Kişinin kendisine ilişkin bilgisi ve eleştirel anlayışı
- Dil ve iletişime ilişkin bilgi ve eleştirel anlayış
- Dünyaya ilişkin bilgi ve eleştirel anlayış: Siyaset, hukuk, insan hakları, kültür, farklı kültürler, dinler, tarih, medya, ekonomiler, çevre, sürdürülebilirlik.

\* Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi, Nisan 2016'da Brüksel'de düzenlenen Daimi Konferansta Avrupa Eğitim Bakanları tarafından oybirliğiyle onaylanmıştır.

# Temel Eğitim Kurumlarında Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi Projesinin Pilot İller ve Okullar Haritası



## ADANA - 11 OKUL

1. YÜREĞİR-MAVİ ÇOCUK UTKU ANAOKULU
2. YÜREĞİR-NASREDDİN HOCA ANAOKULU
3. SEYHAN-İSMAIL HAZAR ANAOKULU
4. CEYHAN-CEYHAN CUMHURİYET İLKOKULU
5. SEYHAN-SEYHAN ANAFARTALAR İLKOKULU
6. SEYHAN-CEBESOY İLKOKULU
7. ÇUKUROVA-MEHMET BEDİA KİPRİ İLKOKULU
8. TUFANBEYLİ- ATATÜRK YATILI BÖLGE ORTAOKULU
9. SEYHAN- ATATÜRK İLKOKULU / ORTAOKULU
10. SEYHAN-KASIM SACİDE ENER ANAOKULU / ORTAOKULU
11. ÇUKUROVA-VAKIFBANK ORTAOKULU

## AYDIN - 11 OKUL

1. DIDİM-DİDİM ANAOKULU
2. EFELER-EFE EMİR AYŞE ÇETİN ANAOKULU
3. NAZILLI-ZÜBEYDE HANIM ANAOKULU
4. EFELER EKREM ÇİFTÇİ İLKOKULU
5. EFELER-KOÇAGÜR İLKOKULU / ORTAOKULU
6. GERMENÇİK-ŞEHİT CAFER İLKOKULU
7. KUYUCAK-HÖRSUNLU İLKOKULU
8. EFELER-ZAFER ORTAOKULU
9. KARACASU-KARACASU ŞEHİTLERİ ORTAOKULU
10. KUŞADASI-NERMIN METİN AKAR ORTAOKULU
11. SÖKE-100.YIL ATATÜRK ORTAOKULU

## BURDUR - 11 OKUL

1. ÇAVDIR-ÇAVDIR ANAOKULU / İLKOKULU / ORTAOKULU
2. MERKEZ-75. YIL CUMHURİYET ANAOKULU
3. MERKEZ-BURDUR NENE HATUN ANAOKULU
4. BUCAK-FATİH SULTAN MEHMET İLKOKULU
5. MERKEZ- ÇATAĞIL İLKOKULU
6. MERKEZ-BAHÇELİEVLER ŞEHİT SITKI KARA İLKOKULU
7. MERKEZ-ÖZBOYACI İLKOKULU
8. AĞLASUN-YUNUS EMRE ORTAOKULU
9. BUCAK-AYŞE SAK ORTAOKULU
10. MERKEZ-ŞEKER ORTAOKULU
11. MERKEZ-YAZIKÖY ORTAOKULU

## ÇANAKKALE - 11 OKUL

1. BAYRAMIÇ-LÜTFİYE KERİM TAHSILDAROĞLU ANAOKULU
2. MERKEZ- ÇANAKKALE ZÜBEYDE HANIM ANAOKULU
3. MERKEZ-ATATÜRK ANAOKULU / ORTAOKULU
4. KEPEZ- ÇANAKKALE HÜSEYİN AKİF TERZİOĞLU İLKOKULU
5. LAPSEKİ-ADATEPE İLKOKULU
6. MERKEZ-18 MART İLKOKULU
7. MERKEZ-KUMKALE 100. YIL İLKOKULU
8. KEPEZ-MEHMET AKİF ERSOY ORTAOKULU
9. MERKEZ-AKÇAPINAR İLKOKULU-ORTAOKULU
10. MERKEZ-CEVATPAŞA ORTAOKULU
11. MERKEZ-ÇANAKKALE ATATÜRK ORTAOKULU

## İĞDIR - 11 OKUL

1. ARALIK-ARALIK ANAOKULU
2. ARALIK-GÖDEKLİ ANAOKULU / İLKOKULU / ORTAOKULU
3. MERKEZ-MEHMET ÇAVUŞ ANAOKULU
4. MERKEZ- HÜSNÜ M. ÖZYEGİN İLKOKULU
5. MERKEZ-HALFELİ MİLLİ İRADE İLKOKULU
6. MERKEZ-KURTULUŞ İLKOKULU
7. MERKEZ-ŞEHİT ER ERKAN AKDENİZ İLKOKULU / ORTAOKULU
8. ARALIK-8 EYLÜL ŞEHİTLERİ ORTAOKULU
9. MERKEZ-HÜRRIYET ORTAOKULU
10. MERKEZ-İĞDIR İMKE ORTAOKULU
11. MERKEZ-İNÖNÜ ORTAOKULU-İLKOKULU

## KARS - 11 OKUL

1. MERKEZ-80. YIL CUMHURİYET ANAOKULU
2. MERKEZ-NASREDDİN HOCA ANAOKULU
3. MERKEZ-YENİŞEHİR ANAOKULU
4. MERKEZ-ATATÜRK İLKOKULU
5. MERKEZ-BASBAKANLIK TOKİ İLKOKULU
6. MERKEZ-GAZİ MUHTAR AHMET PAŞA İLKOKULU
7. MERKEZ-ZÜBEYDE HANIM İLKOKULU
8. MERKEZ-CEVRİYE TATİS ORTAOKULU
9. MERKEZ- FEVZİPAŞA ORTAOKULU
10. MERKEZ-KASIM KURŞUNOĞLU ORTAOKULU
11. MERKEZ- ZIYA GÖKALP ORTAOKULU

## MUĞLA - 11 OKUL

1. FETHİYE-ZÜBEYDE HANIM ANAOKULU
2. MENTEŞE-75. YIL ANAOKULU
3. MILAS-GÜMÜŞLÜK ANAOKULU
4. BODRUM-ZEYYAT MANDALINACI İLKOKULU
5. DALAMAN-ATAKENT İLKOKULU
6. MENTEŞE-YENİCE İLKOKULU / ORTAOKULU
7. SEYDİKEMER-ŞEHİT GÜRCAN AKAN İLKOKULU
8. BODRUM-MAHİNUR CEMAL USLU ORTAOKULU
9. BODRUM-PROFİLO MARINA ORTAOKULU
10. ORTACA-GÜZELYURT ŞEHİT AŞTEĞMEN TAYYAR MILAT İLKOKULU / ORTAOKULU
11. YATAĞAN-MADENLER ORTAOKULU

## SİNOP - 11 OKUL

1. MERKEZ-15 EYLÜL ANAOKULU
2. MERKEZ-ADA ANAOKULU
3. MERKEZ-ZÜBEYDE HANIM ANAOKULU
4. AYANCIK-CUMHURİYET İLKOKULU
5. AYANCIK-FATİH İLKOKULU
6. BOYABAT-FATİH İLKOKULU
7. MERKEZ-LALA İLKOKULU
8. GERZE-HAŞİM VE ZEHRA TARI ORTAOKULU
9. MERKEZ-ABALI İLKOKULU / ORTAOKULU
10. MERKEZ-MAHMET AKİF ERSOY ORTAOKULU
11. TÜRKELİ-CUMHURİYET ORTAOKULU

## SİVAS - 11 OKUL

1. MERKEZ-ŞEHİT ŞERAFETTİN KORKMAZ ANAOKULU
2. MERKEZ-İHSAN KATURMAN ANAOKULU
3. MERKEZ-BAHATTİN MAKBULE ÖZBERK ANAOKULU
4. MERKEZ-VALİ MUAMMER BEY İLKOKULU
5. MERKEZ-CAHİT ZARİFOĞLU İLKOKULU
6. GÜRÜN-VALİ TUNCEL İLKOKULU
7. MERKEZ-VALİ ZÜBEYİR KEMLEK İLKOKULU / ORTAOKULU
8. GEMEREK-EGERCİ KÖYÜ ORTAOKULU
9. MERKEZ-DANIŞMENT ORTAOKULU
10. MERKEZ-SİVAS MEVLANA ORTAOKULU
11. MERKEZ-SİVAS YAHYA KEMAL ORTAOKULU

## YOZGAT - 11 OKUL

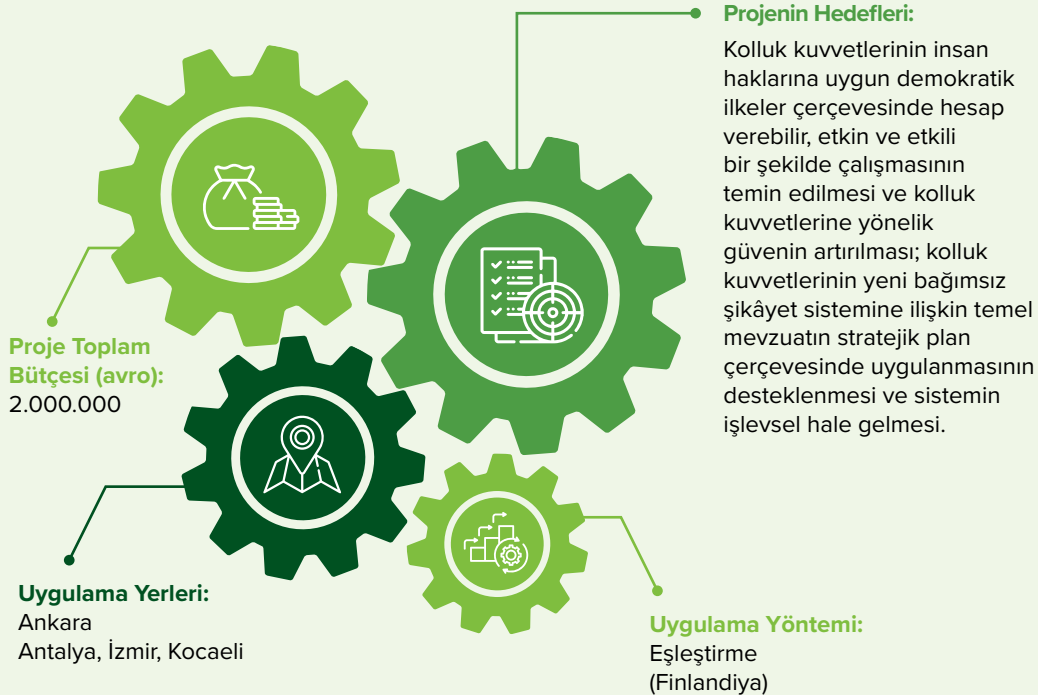
1. KADİŞEHİR- KADİŞEHİR ANAOKULU / İLKOKULU
2. MERKEZ- VILAYETLER HİZMET BİRLİĞİ ANAOKULU
3. MERKEZ-ZÜBEYDE HANIM ANAOKULU
4. SORGUN- ŞEHİT HAMZA ULUDAĞ ANAOKULU
5. ÇAYIRALAN-ÇAYIRALAN MEHMET AKİF ERSOY İLKOKULU
6. MERKEZ-ERDOĞAN M. AKDAĞ İLKOKULU / ORTAOKULU
7. MERKEZ-ŞAKARYA İLKOKULU
8. SARIKAYA-ŞEHİT METİN ARSALAN İLKÖĞRETİM KURUMU
9. MERKEZ-FATİH SULTAN MEHMET ORTAOKULU
10. MERKEZ-FATMA TEMEL TURHAN ORTAOKULU
11. SORGUN-MİLLİ EGEMENLİK ORTAOKULU
12. SORGUN-YUNUS EMRE ORTAOKULU/İLKOKULU

# EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI VE SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI İÇİN BAĞIMSIZ BİR POLİS ŞİKÂYET KOMİSYONU VE ŞİKÂYET SİSTEMİ KURULMASI



## İnsan Haklarının Kurumsallaşması

**Faydalanıcı Kurum:** İçişleri Bakanlığı, Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı



## Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



### Kolluğun gözetimine ilişkin mevzuatın uygulamaya konulmasına destek sağlandı.

6713 Sayılı Yönetmeliğin 7 Ağustos 2019 tarihinde kabul edilmesiyle, Kolluk Gözetim Komisyonu işlevsel hale gelmiş; kolluk görevlilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesinin sağlanması ve vatandaşların kolluk hizmetleri ile ilgili öneri, istek ve şikâyetlerini iletebilmesi amacıyla faaliyetlerine başlamıştır.

Kanunla ve ilgili diğer mevzuatla kendisine verilen görev ve yetkilerini bağımsız olarak kullanan Komisyon, İçişleri Bakanlığı bünyesinde sürekli bir Kurul olarak kolluk şikâyet sisteminin işleyişine dair ilkeleri belirleyerek, gerektiğinde kolluk görevlileri hakkında yetkili merciler tarafından disiplin soruşturması yürütülmesini talep etmektedir.



## Kolluk kuvvetlerine ilişkin tüm ihbar ve şikâyetlerin iletebileceği merkezi bir sistem kuruldu.

Kolluk Gözetim Komisyonu'nun kurumsal internet sitesi [www.kollukgozetim.gov.tr](http://www.kollukgozetim.gov.tr) adresinde aktif hale getirilmiş ve vatandaşların bu site üzerinden de kolluk personeli hakkında ihbar, şikâyet ya da memnuniyet bildiriminde bulunabilmeleri için gerekli altyapı tamamlanmıştır.



## Türkiye genelinde 1.007 adet 'Kolluk Şikâyet Bürosu' oluşturuldu.

Sistemin etkin işleyişini temin etmek üzere, ülke genelinde 1.007 adet 'Kolluk Şikâyet Bürosu' hizmet vermeye başlamıştır. Bürolar, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi ile il idare kurulu müdürlükleri ve kaymakamlık yazı işleri müdürlükleri bünyelerinde birer tane olmak üzere oluşturulmuştur. İlgili bürolar ve internet üzerinden yıllık ortalama 60.000 şikâyet alınmaktadır.



## Kolluk Gözetim Komisyonuna ilişkin iş ve işlemlerin yürütülmesine yönelik eğitimler verildi.

Kolluk personeli hakkındaki ihbar, şikâyet ya da memnuniyet bildirimleri ile merkezi kayıt sistemine ilişkin iş ve işlemlerin yürütülmesi ile 'e-icisleri Kolluk Gözetim, Şikâyet ve İhbar Sistemi Modülü'nü kullanmak üzere toplam 673 personele 'Kolluk Gözetim Komisyonu Eğitimcilerin Eğitimi' verilmiştir. Kolluk personeli hakkındaki ihbar ve şikâyetlere yönelik AB ülkelerinden iyi uygulamalarla AIHM davalarının da başlıklar arasında yer aldığı eğitimlere valilikler, kaymakamlıklar ile Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli katılım sağlamıştır.



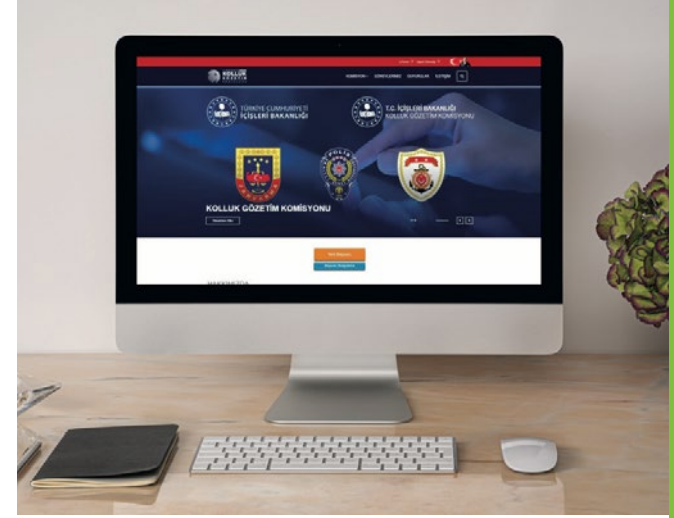
## Kolluk Şikâyet Sisteminin 'İş Planı ve Stratejik Plan' taslakları hazırlandı.

Merkezî kayıt sisteminden elde edilecek veri ve bilgilere ilişkin istatistiklerin hazırlanması, veri tabanı oluşturulması, elde edilen veri ve bilgilerin analizinin yapılması veya yaptırılması ve uygulamaya ilişkin önerilerde bulunulmasına ilişkin, 2020-2025 dönemini hedefleyen 'İş Planı ve Stratejik Plan' taslakları hazırlanmıştır. AB ülkelerinden iyi uygulama örneklerine de yer veren ve katılımcı bir yaklaşımla hazırlanan Stratejik Plan taslağı, projenin uzun vadede sürdürülebilirliğine önemli katkıda bulunmaktadır.



## 'Kamu Farkındalık Stratejisi' hazırlandı ve uygulandı.

Kolluk Gözetim Komisyonu ile Kolluk Şikâyet Sistemi hakkında kamu farkındalığının artırılmasına ilişkin Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanmıştır. Vali yardımcılar, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, ilçe kaymakamları, valilik ve kaymakamlık ile il ve ilçe jandarma personeline yönelik düzenlenen çalıştaylarda Farkındalık Stratejisi ve kamu farkındalığının artırılmasına yönelik eylemler tartışılmıştır. Kamu farkındalığının artırılmasına yönelik düzenlenen etkinliklerde 500'den fazla katılımcıya ulaşılmıştır.



# EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI VE SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI İÇİN BAĞIMSIZ BİR POLİS ŞİKÂYET KOMİSYONU VE ŞİKÂYET SİSTEMİ KURULMASI



## Kolluk Şikâyet Sisteminin Temelini Oluşturan Hukuki Düzenlemeler:

6713 sayılı Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması  
Hakkında Kanun

7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında  
Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine  
Dair Kanun

6713 Sayılı Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması  
Hakkında Kanunun Uygulanmasına Dair Yönetmelik

Kolluk Şikâyet Sistemi ve Merkezi Kayıt Sisteminin  
İşleyişi Hakkında Yönerge

Kolluk Şikâyet Bürolarının İşleyişi Hakkında 2020/6  
Sayılı Genelge



## Kolluk Gözetim Komisyonu Görev ve Yetkileri



## Kolluk Gözetim Komisyonu Yapılanması



\*Cumhurbaşkanı tarafından seçilir.

# ROMAN STRATEJİ BELGESİ (EYLEM PLANLARI) İÇİN ETKİLİ BİR İZLEME, DEĞERLENDİRME VE KOORDİNASYON MEKANİZMASI KURULMASI (ROMSİD)

“Roman vatandaşlarımız için; güçlü eylem planları, etkili bir izleme”



**Faydalanıcı Kurum:** Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB)

**Proje Toplam Bütçesi (avro):** 1.857.250

## Projenin Hedefleri:

Roman Vatandaşlara yönelik Strateji Belgesi'nin uygulanmasının desteklenmesi, verimli bir şekilde izlenmesinin ve değerlendirilmesinin temin edilmesi, ilgili kurumlar arasında iletişimin tesis edilmesi.

## Uygulama Yerleri:

Ankara  
Adana, Afyon, Bursa,  
Edirne, İzmir, Samsun

**Uygulama Yöntemi:**  
Teknik Destek



## Ayrımcılıkla Mücadele

## Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



### Bilgi teknolojileri tabanlı 'izleme ve Değerlendirme Sistemi' kuruldu.

ROMSİD Projesi, Türkiye genelinde Roman vatandaşlarına yönelik çalışmaları izlemek, ölçmek, değerlendirmek ve etkili bir şekilde raporlamak için kamu kurumlarının ve personelinin kapasitesini artırmayı hedeflemektedir. Roman Vatandaşlara yönelik Strateji Belgesi'nin uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin özelleştirilmiş bilgi teknolojileri tabanlı bir bilgi sistemi ve veri tabanı geliştirilmiştir. Bilgi sistemi ve veri tabanının hazırlık çalışmaları ihtiyaç analizi toplantılarıyla desteklenmiş, kamu görevlilerine sürdürülebilirlik eğitimi verilmiş ve hazırlanan video ile bilgi sistemi hedef kitleye tanıtılmıştır. Taşra teşkilatının gerçekleştireceği veri girişleriyle bilgi sistemi, kanıta dayalı politika oluşturmak için etkin bir izleme sağlayacaktır.

İzleme ve değerlendirme süreçlerinin kapsam ve hedeflerini ortaya koyan üç önemli belge hazırlanmıştır.

- 1. İzleme ve Değerlendirme Planı,** izleme ve değerlendirme çerçevesinin kapsam ve hedeflerini belirlerken, uluslararası uygulamaları dikkate almakta ve izleme ve değerlendirme çerçevesinin geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.
- 2. Durum Analizi Raporu,** Roman Vatandaşlara yönelik Strateji Belgesi'nin uygulanmasına ilişkin Türkiye'de bugüne kadar gerçekleştirilen izleme ve değerlendirme faaliyetlerini içermektedir.
- 3. Paydaş Haritalama Raporu** paydaş analizini, izleme ve değerlendirme faaliyetinin kurumsal yapısını ve paydaşların rol ve sorumluluklarını tanımlamaktadır.



## Kamu sosyal içerme politikaları için 'İzleme ve Değerlendirme Yönetmeliği Taslağı' oluşturuldu.

Sosyal içerme politikalarının izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik yasal ve normatif çerçeveyi geliştirmek amacıyla kamu sosyal içerme politikalarının izleme ve değerlendirmesine ilişkin bir yönetmelik taslağı hazırlanmıştır.



## Eğitim programlarıyla izleme ve değerlendirme kapasitesi artırıldı.

Ankara, İzmir, Adana, Bursa ve Edirne'de her biri 3 gün süren toplam 8 eğitim düzenlenmiştir. Eğitim programları, çevrimiçi anket, kilit paydaşlarla görüşmeler sonucu hazırlanan ihtiyaç analizi ve eğitim stratejisiyle şekillendirilmiştir.



## Saha ziyaretleriyle 'Tematik Değerlendirme Raporları' hazırlandı.

Stratejide belirtilen sosyal içerme faaliyetlerinin uygulanmasının incelenmesi için İzmir, Ankara, Edirne ve Bursa'da izleme ve değerlendirme misyonları gerçekleştirilmiştir. İzmir'deki vaka çalışması sonrasında, 'tematik değerlendirme raporları' hazırlanmıştır.



## Roman Vatandaşlar için İşbirliği ve Koordinasyon Planı: 'Yeni Strateji Belgesi' hazırlandı.

Roman Vatandaşlara yönelik Strateji Belgesi'nin uygulanmasında yer alan paydaş kurumların her birinin rol ve sorumluluklarını belirleyen kapsamlı bir işbirliği ve koordinasyon planının yanı sıra önerilen işbirliği ve koordinasyon uygulamalarının geliştirilmesine ilişkin Eylem Planını içeren bir politika belgesi hazırlanmıştır. Bu yeni Strateji Belgesi'nin hazırlanmasında ROMSID Projesi önemli katkı sunmuştur. Proje kapsamındaki çalıştaylar, belgenin hazırlık sürecine katılımcı bir ortam sağlarken, tematik ziyaretler, hedefe yönelik faaliyetlerin oluşturulmasına yardımcı olmuştur. Ayrıca, yurtdışı ziyaretleri, Strateji Belgesi'nin geliştirilmesinde uluslararası tecrübe paylaşımına fırsat tanırken; taşra personelinin etkinliklere katılımı, belgenin yerel düzeyde tanınmasına katkı sağlayarak, personelin kapasitesini güçlendirmiştir.



## Kapasite geliştirme çalışmaları için faaliyetler düzenlendi.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve diğer paydaş kurumların kilit personelinden oluşan Çalışma Grubu, İzmir, Adana ve Edirne'de izleme ve Bursa'da ara değerlendirme çalışmalarına katılmıştır.



## Farkındalık etkinliği ile 'Yeni Strateji Belgesi ve Eylem Planı' tanıtıldı.

Roman vatandaşlarına destek politikalarının iletişim ve işbirliğini güçlendirmek amacıyla 176 kişinin katılımıyla İzmir'de farkındalık artırma etkinliği düzenlenmiştir. Etkinlikte 2022-2030 yıllarını kapsayacak Roman Vatandaşlara yönelik yeni Strateji Belgesi ve bu stratejinin uygulanması için hazırlanan Eylem Planı'nın tanıtım sunumu yapılmıştır.

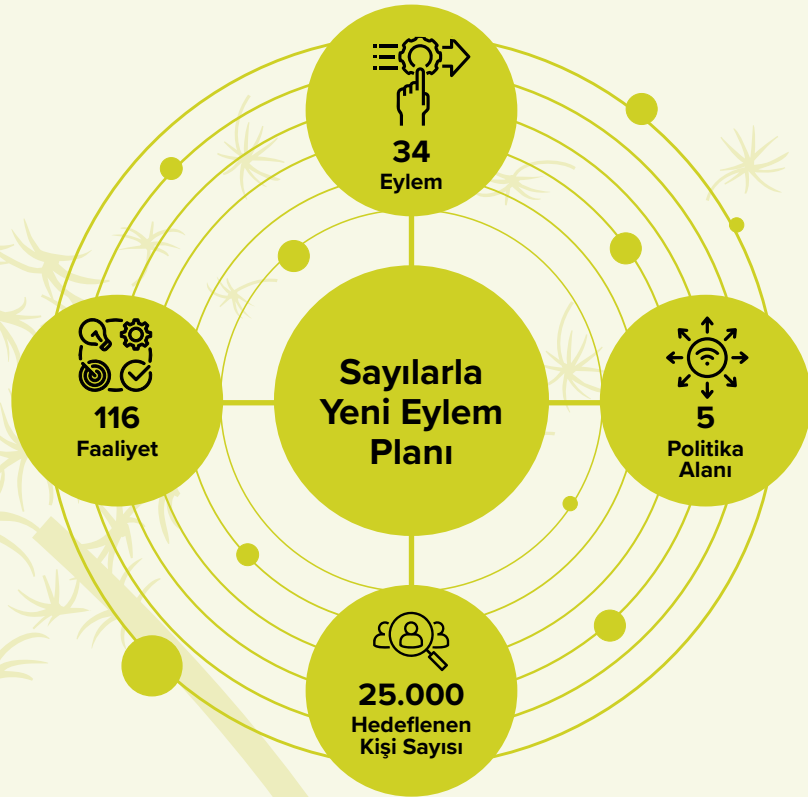


## İletişim çalışmalarısıyla bilgi paylaşımları artırıldı.

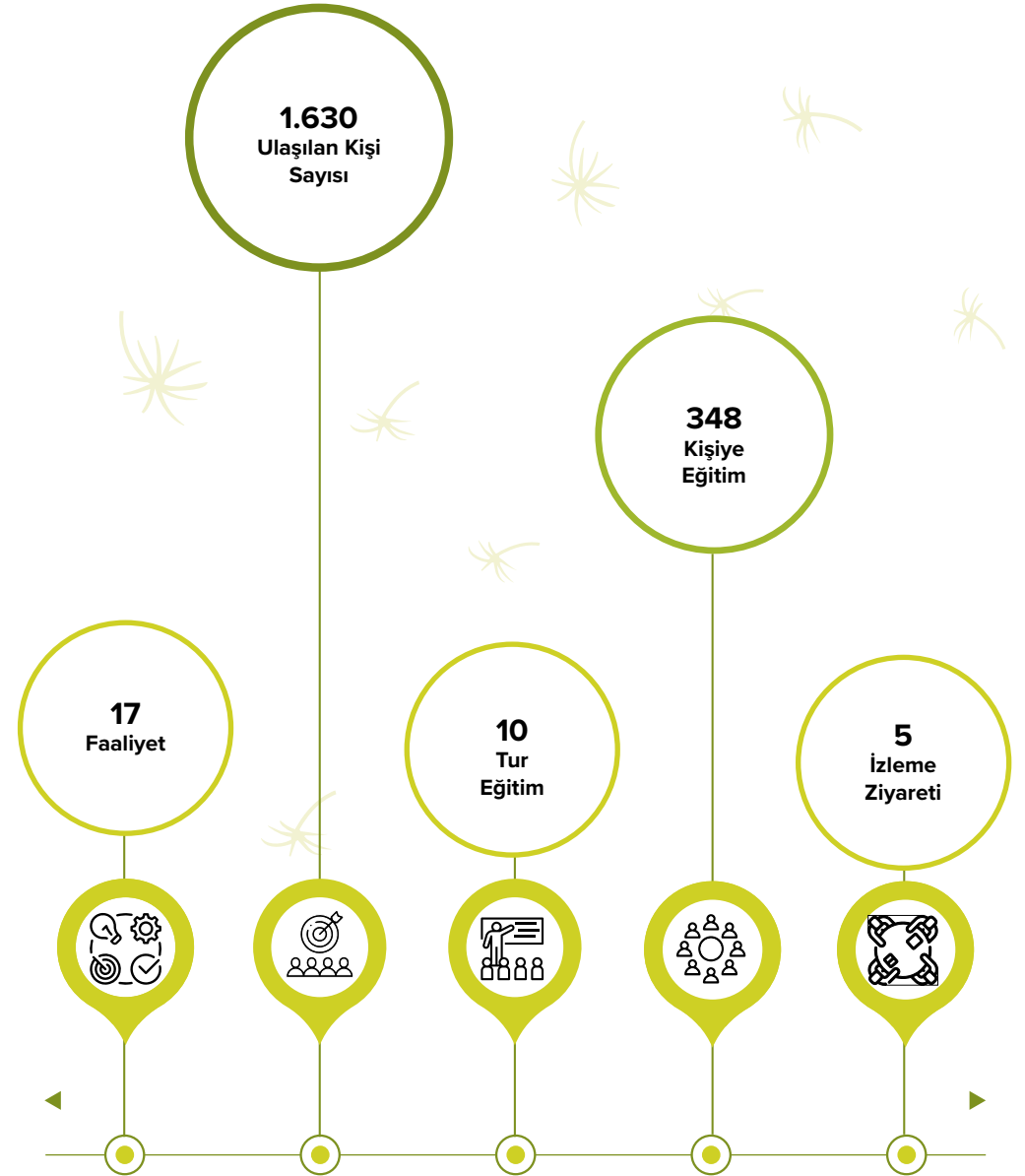
İletişim çalışmaları kapsamında proje internet sayfası ve ilgili sosyal medya hesapları oluşturulmuştur. Proje kapsamında görünürlük planını da içeren İletişim Stratejisiyle birlikte görünürlük belgeleri de hazırlanmıştır. Ayrıca 4 video ile Bilgi Sistemi ve Veri Tabanının kullanımı, İzleme ve Değerlendirmenin tanıtımı ve nasıl yürütüleceği ve Roman Vatandaşlara yönelik Yeni Strateji Belgesi'nin tanıtımı yapılmıştır.



# ROMAN STRATEJİ BELGESİ (EYLEM PLANLARI) İÇİN ETKİLİ BİR İZLEME, DEĞERLENDİRME VE KOORDİNASYON MEKANİZMASI KURULMASI (ROMSİD)



## ROMSİD Projesi



## Eylem Planı Tarihçesi

2016

### Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi ve I. Aşama Eylem Planı

Roman vatandaşlara yönelik çalışmaların ve projelerin bir sistematığe bağlanması adına Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2016-2021 yürürlüğe girmiştir.

2020

### ROMSİD Projesi

Roman vatandaşlara yönelik tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca verilen hizmetlerin nicelik ve niteliğinin artırılması amacıyla ROMSİD Projesi uygulanmaya başlamıştır.

2023

### Roman Vatandaşlara Yönelik Yeni Strateji Belgesi ve Eylem Planı

Yayımlanan yeni Strateji Belgesi ve Eylem Planı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve ilgili diğer kamu kurumlarının Roman vatandaşlara yönelik ortak mutabakatı ve işbirliği vizyonlarını içermektedir.

2015

### SİROMA Projesi

Roman vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesine destek sağlamak adına 'Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Yerlerde Sosyal İçermenin Desteklenmesi Projesi' (SİROMA) hayata geçirilmiştir. Proje ile istihdam artırıcı çalışmalar, eğitimi destekleyici etkinlikler ve sağlık okuryazarlığının kazandırılması faaliyetleri yürütülmüştür.

2019

### Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi ve II. Aşama Eylem Planı

II. Aşama Eylem Planı (2019-2021) güncel ihtiyaçlara ve bütçe imkânlarına uygun olarak, sorumlu ve ilgili bakanlık ve kuruluşlarca hayata geçirilecek faaliyetleri ve görevleri tanımlanmıştır.

2021

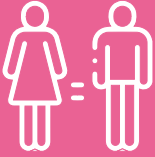
### 8 Nisan Dünya Romanlar Günü

Dünya'da Roman vatandaşların sorunlarının tartışıldığı, kültürlerinin korunmasına yönelik istişarelerin yapıldığı bir gün olarak kabul edilen 8 Nisan Günü'nün ülkemizde de Romanlar Günü olarak kutlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayımlanmıştır.

# TÜRKİYE'DE KADIN ERKEK EŞİTLİĞİNE DUYARLI PLANLAMA VE BÜTÇELEMENİN UYGULANMASI



“Kimseyi geride bırakmadığımız adil ve sürdürülebilir yarınlar mümkün.”



**Faydalanıcı Kurum: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı**

• Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

**Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı**

**Proje Toplam Bütçesi (avro):**  
3.300.000

## Projenin Hedefleri:

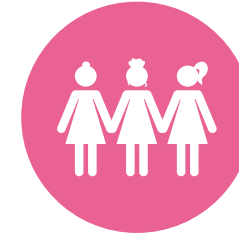
Kadın erkek eşitliği perspektifinin ulusal ve yerel düzeyde politika oluşturma ve bütçeleme süreçlerinin tüm aşamalarına sistematik ve sürdürülebilir entegrasyonu ile Türkiye’de kadınların güçlenmesine ve kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunulması.

## Uygulama Yerleri:

Ankara  
Kocaeli, Eskişehir,  
Gaziantep, Edirne,  
İstanbul, Trabzon,  
Antalya, Bolu,  
Sakarya

## Uygulama Yöntemi:

Doğrudan Hibe, Tedarik  
(BM Kadın Birimi)



## Kadın Hakları

## Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?

Faydalanıcı kurumlar ve UNWomen tarafından uygulanan proje sayesinde ‘Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Bütçeleme’ (KEEDB) ilke ve esasları, 12. Kalkınma Planı, Yatırım Programı Hazırlama Rehberi (2024-2026), Bütçe Hazırlama Rehberi (genel), Yerel Yönetimler Bütçe Hazırlama Rehberi, Vatandaşın Bütçe Rehberi gibi önemli politika belgelerine eklenmiştir. Türkiye, kadın-erkek eşitliğine duyarlı bütçeleme uygulamasını hayata geçiren 23 OECD ülkesi arasında yer alarak ilerleme göstermiş ve orta düzey ülkeler arasına dahil olmuştur.



## Kurumlararası bir mekanizma: ‘Teknik Çalışma Grubu’ oluşturuldu.

Türkiye’de Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçelemenin Uygulanması Projesi” kapsamında, ilgili kurumların uzmanlarından oluşan bir Teknik Çalışma Grubu kurulmuştur. Teknik Çalışma Grubu’nun KEEDB alanındaki uluslararası ve ulusal uygulamaları takip etmek, Türkiye’de hayata geçirilebilecek uygulamalara dair teknik çalışmalar yapıp raporlar hazırlamak, kamu kurumları arasında işbirliğini ve teknik bilgi alışverişini güçlendirmek üzere yılda en az iki kez toplanması öngörülmektedir.



## KEEDB Analizi ile programların kadın-erkek eşitliği katkısı raporlandı.

Farklı Bakanlıklar tarafından sunulan 3 hizmetin (Gençlik Merkezleri, Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri, İş Başı Eğitim Programı) ve Avrupa Birliği Başkanlığının bütçesi, pilot uygulama kapsamında kadın-erkek eşitliği analizine tabi tutulmuştur. Kadınların ve erkeklerin bu programlardan farklı şekillerde nasıl faydalandıkları ve ilgili bakanlıkların kadınların güçlenmesine nasıl katkıda bulunabilecekleri konusunda analiz içeren ve değerlendirme sunan raporlar yayınlanmıştır.



## KEEDB iyileştirmeleri için kurumlar ‘Yol Haritaları’nı belirledi.

KEEDB’yi uygulamaya yönelik kilit eylemler tespit edilerek Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Avrupa Birliği Başkanlığı ve Türkiye İş Kurumu için yol haritaları geliştirilmiştir.



## Yeni eğitim içerikleri çevrimiçi platformda!

KEEDB ile ilgili belgeler ve kaynaklar, iki dilli çevrimiçi platform olan [www.equalbudgeting.org](http://www.equalbudgeting.org) ve [www.esitbutceleme.org](http://www.esitbutceleme.org) adreslerinde tüm kamu kurumlarının, STK’ların, kamuoyu ve KEEDB ile ilgilenen herkesin erişimine açılmıştır.

KEEDB temel ve ileri düzey eğitimleri hangi konu başlıklarından oluşuyor?

- Kadın Erkek Eşitliğinin Ana Akımlaştrılması
- Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Bütçelemenin Temel Prensipleri
- Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Veri ve Performans Göstergeleri
- Kadın Erkek Eşitliği Analizi
- Bütçe Sistemi ve Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Bütçeleme Giriş Noktaları
- Kadın Erkek Eşitliğine Genel Bakış
- Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Bütçelemenin Kökenleri ve Gelişimi
- Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Bütçelemenin Özellikleri
- Uygulamada Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Bütçeleme
- Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Bütçeleme Yaklaşımları ve Araçları



## Cinsiyet perspektifini bütçe sürecine entegre etme yolunda öneriler sunuldu.

Türkiye’de KEEDB’nin merkezi düzeyde kurumsallaşmasına yönelik kapsamlı bir yol haritasını ortaya koyan ‘KEEDB Strateji Belgesi ve Eylem Planı’, bütçe döngüsünün tanımlama, planlama, uygulama ve izleme aşamalarında cinsiyet perspektifinin entegrasyonu için politika çerçevesinin ilerletilmesi konusunda öneriler sunmaktadır. Politika Belgesi, her bir aşamaya karşılık gelen 4 genel hedef ve 16 strateji içermektedir.



## KEEDB eğitimleriyle kamu çalışanlarının kapasitesi güçlendirildi.

17 bakanlık ve 18 merkezi düzey kamu kurumunun 411 kamu görevlisinin ve Edirne, Gaziantep, Eskişehir ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nden 180 personelin kapasitesi güçlendirilmiş; performansa dayalı program bütçesi sisteminde KEEDB’nin nasıl uygulanacağına dair uygulama ve araçları ile ilgili bilgi edinmiştir.



## Savunuculuk toplantıları düzenlendi.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından 11 farklı kamu kurumunun üst düzey yetkililerine yönelik savunuculuk toplantıları gerçekleştirilmiştir.

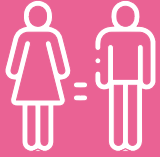


## KEEDB konusunda farkındalık artıyor.

Yaklaşık 25 farklı kurumdan 100’ü aşkın üst düzey yöneticinin KEEDB kavramı, yasal çerçeve, kapsayıcılığın önemi ve mevcut bütçe sistemindeki giriş noktaları hakkında bilgi ve farkındalığı artırılmıştır.

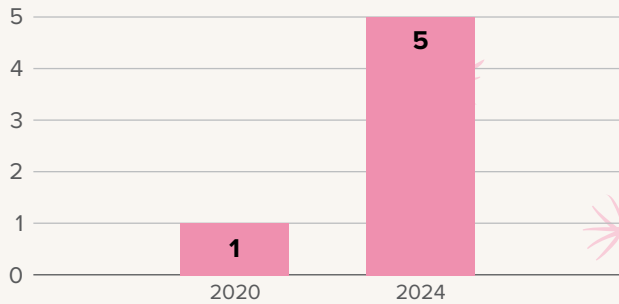


# TÜRKİYE'DE KADIN ERKEK EŞİTLİĞİNE DUYARLI PLANLAMA VE BÜTÇELEMENİN UYGULANMASI



*“Kadın erkek eşitliğine duyarlı bütçeleme kamu harcamalarını artırmaz; öncelikleri toplumun ihtiyaçlarına göre belirleyerek tasarruf sağlar.”*

**Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın Bütçeleme Süreçlerine İlişkin Belirli KEEDB Referansları İçeren Rehber Sayısı\***

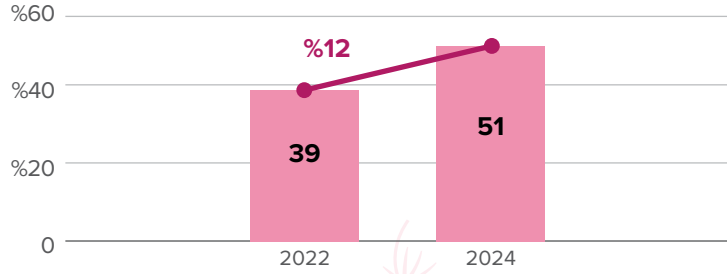


\*12. Kalkınma Planı (2024-2028), Kamu İdareleri İçin Bütçe Hazırlama Rehberi (2022-2024), Yatırım Programı Hazırlama Rehberi (2024-2026), Yerel Yönetimler İçin Bütçe Hazırlama Rehberi (2024-2026), Vatandaşın Bütçe Rehberi (2024)

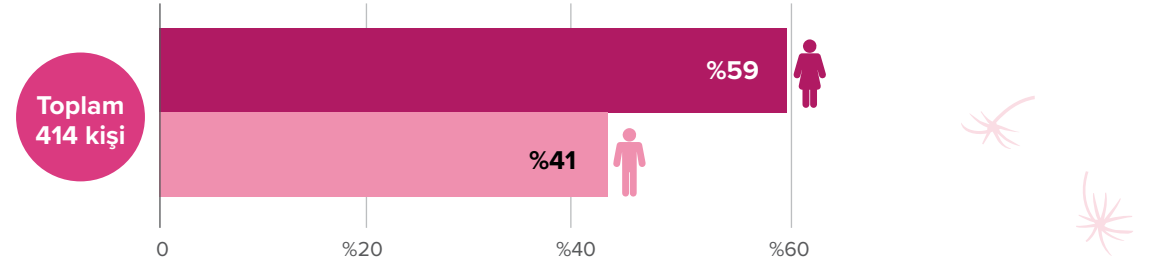
## KADIN ERKEK EŞİTLİĞİNE DUYARLI PLANLAMA VE BÜTÇELEME



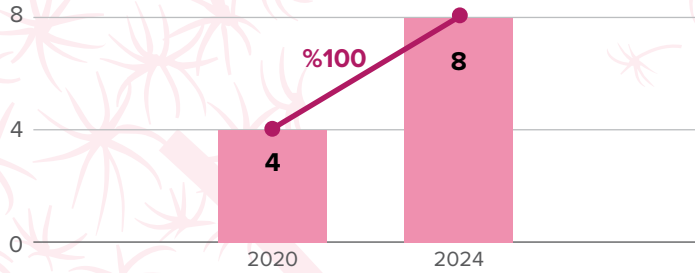
## Türkiye'deki Kurumların Yıllık Bütçe Programlarında KEEDB Performans Göstergeleri



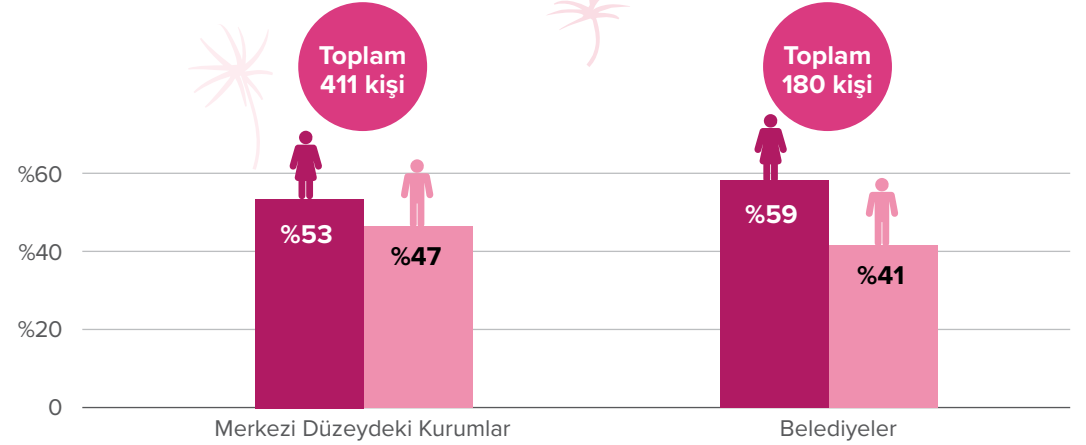
## KEEDB Farkındalık Faaliyetlerine Katılmış Üst Düzey Yöneticilerin Sayısı



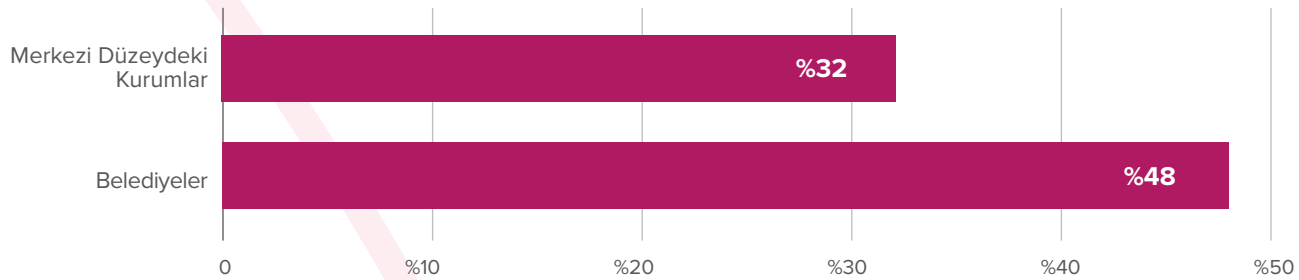
## Yıllık Programlarında Kadının Güçlendirilmesi Faaliyetlerine Yer Veren Bakanlıkların/Kurumların Sayısı



## KEEDB'yi Politika ve Bütçe Süreçlerinde Uygulayabilecek, Bilgi Birikimi Artmış Kamu Görevlisi Sayısı



## Eğitimden Sonraki Bir Yıl İçinde Kadınların Güçlenmesine Yönelik Çalışmalardaki Artış



# TEMEL HAKLAR SEKTÖR KOORDİNASYONUNUN GÜÇLENDİRİLMESİ

“Temel haklar için hep birlikte!”



Faydalanıcı Kurum: Avrupa Birliği Başkanlığı



Sektör Koordinasyonu

## Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



Temel haklarla ilgili 10 tematik alanda ortak anlayış geliştirildi.

Türkiye’de temel haklar alanında çalışan ilgili tüm paydaşlarla yakın işbirliği içinde özgün ve sürdürülebilir bir operasyonel planla yürütülen proje, temel haklarla ilgili 10 tematik alanda ortak anlayış geliştirilmesini desteklemiştir. Kamu kurumları, uluslararası kuruluşlar ve STK’ların dahil olduğu paydaşlarla yapılan istişareler sonucunda, temel hakları bütün boyutlarıyla ele alabilmek adına tematik alanlar belirlenmiş, koordinasyon ve kapasite geliştirme faaliyetleri bu tematik alanlar çerçevesinde yürütülmüştür.



• (İş Dünyası ve İnsan Hakları, Çevre, İklim Değişikliği ve İnsan Hakları, Afet Yönetimi ve İnsan Hakları vb.)



## 'Temel Haklar Sektör Koordinasyon Platformu' kuruldu.

Projenin en önemli kazanımı, 'Temel Haklar Sektör Koordinasyon Platformu'nun kurulması ve işler hale gelmesi olmuştur. IPA Temel Haklar Sektörünün Lider Kurumu olan AB Başkanlığı tarafından düzenli olarak yürütülen faaliyetlerle çalışmalarına devam eden Platform, koordinasyonu geliştirmek, paydaşlar arasında iletişimi kolaylaştırmak ve sektördeki projeler arasında eşgüdümü ve tamamlayıcılığı sağlamak amaçları çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Platformun etkin işleyişini sağlamak için Temel Haklar Sektör Koordinasyon Platformu Rehberi hazırlanmış, bu doğrultuda proje süresince çeşitli faaliyetler yürütülmüştür.

- \* 10 Alanda Düzenlenen Tematik Toplantılar
- \* Danışma Kurulu Toplantısı
- \* Yıllık Sektör Koordinasyon Platformu Toplantısı
- \* AB Temel Haklar Ajansı, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler Cenevre Ofisi ile Çevrimiçi Toplantılar
- \* Afet Risk Azaltma Konusunda Haritalama Çalışması ve 2 Odak Grup Toplantısı
- \* Temel Haklara ve Kadın-Erkek Eşitliğine Duyarlı Afet Yönetimi Farkındalık Semineri
- \* Avrupa'daki Muadil Kurumlar ile İşbirliği ve Eşgüdüm Sağlanması Amaçlı 3 Çalışma Ziyareti

IPA II döneminde uygulanan sektördeki 4 projenin değerlendirme çalışması yapılmıştır.

IPA II Dönemi Temel Haklar Sektörü Projeler Kitapçığı hazırlanmıştır.



## Eğitimler ve çalıştaylar temel haklar paydaşlarının kapasitesinin geliştirilmesini sağladı.

Temel haklar için belirlenen 10 farklı temada 39 eğitim ve çalıştay düzenlenmiş; 3.027 katılımcıya ulaşılmıştır.

Birinci Aşama Eğitimler: Tematik Alanlardaki AB Müktesebatı, Uluslararası Kuruluşların Düzenlemeleri, AB'deki İyi Uygulama Örnekleri

İkinci Aşama Eğitimleri: Tematik Alanlarda Proje Geliştirme

Kolluk Kuvvetleri Personeline Yönelik Eğitimler

Uyarlanabilir Liderlik Eğitimi

AB Müzakere ve İletişim Teknikleri Eğitimi

PM2 Essentials ve Advance PM<sup>2</sup> Alliance, PMP Eğitimleri

AB Kolluk İşbirliği Ajansı (EUROPOL) Kişisel Verilerin Korunması Çalıştayı

OECD SIGMA Strateji Araç Takımının Temel Haklar Açısından Tanıtılması Çalıştayı

Temel Haklar Alanında Strateji ve Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Çalıştayı

Temel Haklar Sektör Koordinasyonunun Güçlendirilmesi ve Sürdürülebilirlik Önerileri Değerlendirme Çalıştayı



## Temel haklara ve kadın-erkek eşitliğine duyarlı afet yönetimi çalışmalarına odaklanıldı.

Proje, Şubat 2023 yılında meydana gelen depremlerin ardından, temel haklara ve kadın-erkek eşitliğine duyarlı afet yönetimi ve afet risk azaltma konusunda faaliyetler yürütülmesi amacıyla uzatılmıştır. Uzatma dönemi faaliyetleri temel haklara ve kadın-erkek eşitliğine duyarlı afet yönetimine ilişkin rehber geliştirilmesi amacıyla yönelmiş, farkındalık semineri ve eğitimler düzenlenmiştir.

# TEMEL HAKLAR SEKTÖR KOORDİNASYONUNUN GÜÇLENDİRİLMESİ



Temel haklar alanında koordinasyonu sistematik ve etkin hale getirmek adına rehberler ve referans belgeler hazırlandı.

- 1 AB Temel Haklar El Kitabı
- 2 Temel Haklar Sektör Koordinasyon Platformu Rehberi
- 3 IPA II Dönemi Temel Haklar Sektörü Projeler Kitapçığı
- 4 10 Tematik Alanda Karşılaştırmalı Çalışmalar (Comparative Studies)
- 5 10 Tematik Alanda Bilgi Notları (Factsheets)
- 6 İnfografikler
- 7 Temel Haklar Alanında Stratejik Yönetim (Stratejilerin, Eylem Planlarının, Yol Haritalarının Hazırlanması ve İzlenmesine İlişkin) Araç Seti
- 8 Temel Haklara ve Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Afet Yönetimi Rehberi ve Kontrol Listesi

39  
Eğitim ve  
Çalıştay ile  
3.027  
Katılımcıya

31  
Toplantı ve  
Seminer ile  
1.271  
Katılımcıya

Ulaştık!

**Kaynak Merkezi**

Örgüt: Seçiniz... Kurum / Organ: Seçiniz... Belge Türü: Seçiniz... Nitelik: Seçiniz... Kabul Tarihi: Seçiniz... Tematik Alanı: Seçiniz... Kayıtlarda Aras:  **ARA**

Sayfada 25 kayıt göster

Doküman Adı	Örgüt	Kurum	Belge Türü	Nitelik	Tarih	Konu	Detay
AVRUPA BİRLİĞİ ANTLAŞMASI	Avrupa Birliği	AB Üy	Uluslararası Anlaşma	hukuken bağlayıcı olmayan doküman	2012	İşkence ve Kötü Muamele ile Mücadele	Görüntüle
AVRUPA BİRLİĞİNİN İŞLEYİŞİ HAKKINDA ANTLAŞMA	Avrupa Birliği	AB Üy	Uluslararası Anlaşma	Hukuken Bağlayıcı	2007	GENEL	Görüntüle
AVRUPA BİRLİĞİ TEMEL HAKLAR ŞARTI	Avrupa Birliği	AB Üye Devletleri	Uluslararası Anlaşma				
	Avrupa Birliği	AB Konseyi	Tüzük				
	Avrupa Birliği	Avrupa Komisyonu (İlgili paydaşları/STK'lar)	Davranış/Uygulama Kedu				
	Avrupa Birliği	Avrupa Komisyonu (Bazı çevrimiçi platform sağlayıcılarla anlaşma halinde)	Davranış Kuralları				
	Avrupa Birliği	Avrupa Parlamentosu ve Konsey	Tüzük				
	Avrupa Birliği	Avrupa Parlamentosu ve Konsey	Direktif				



Temel Haklar sektöründe sürdürülebilir koordinasyonu desteklemek amacıyla sektöre yönelik 'Görünürlük ve İletişim Planı' hazırlanmış, temel hakların tematik alanlarına ilişkin referans belgelere erişim imkânı veren bir 'Kaynak Merkezi'ni içeren ve 2 dil olarak faaliyete geçen internet sitesi hizmete açılmıştır.

## Paydaşlarda ve Kamuoyunda Temel Haklara yönelik farkındalık artırıldı.



Temel Haklar Sektör Koordinasyonun Güçlendirilmesi Projesini tanıtan bir video hazırlanmıştır.



Projenin sosyal medya hesaplarında yapılan yaklaşık 4.000 paylaşım ile 1,3 milyon kişiye ulaşılmıştır.



Temel Haklar Sektöründeki projelerle ilgili bilgi ve haberleri ve AB'de temel haklara ilişkin güncel gelişmeleri içeren haber bültenlerinin dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

## Kolluk Kuvvetlerine Yönelik Temel Haklar Eğitimleri

### Eğitime Katılım Sağlanan İller



### Eğitim Konuları



AB Üyelik Sürecinde Temel Hakların Geliştirilmesi ve Korunması Alanında AB Müktesebatı, Uluslararası Standartlar ve Uygulamalar



Kolluk Kuvvetleri ve IPA Projeleri



İşçence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi



Toplanma ve Örgütlenme Özgürlüğü



Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele Kapsamında Kolluk Kuvvetleri

# TÜRKİYE'DE ÇOCUK HAKLARININ DESTEKLENMESİ (ÖZNE ÇOCUK)

“Her çocuk aynı haklara sahiptir.”



## Faydalanıcı Kurum: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

## Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

- Çalışma Genel Müdürlüğü

### Projenin Hedefleri:

Aşağıda belirtilen unsurlara özel önem göstererek çocuklara ve ailelere yönelik refah, koruma ve hizmetlerin standartlarının ve uygulamasının iyileştirilmesi,

- Türkiye’de çocuk koruma ve bakım sisteminin standartlarının, mesleki niteliğinin ve hizmet modellerinin geliştirilmesi, paydaş kurumlar arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesi,
- Çocuk işçiliği ile mücadele, çocukların haklarının güvence altına alınması ve iyilik hallerinin geliştirilmesi,
- Erken yaşta evliliklerin önlenmesi ve ortadan kaldırılması,
- Engelli çocukların haklarının güvence altına alınması ve iyilik hallerinin geliştirilmesi,
- Göçmen ve mülteci çocuklar da dâhil olmak üzere hassas koşullardaki çocukların haklarının temini ve iyilik hallerinin geliştirilmesi.

Proje Toplam  
Bütçesi (avro):  
3.100.845

### Uygulama Yerleri:

Ankara  
Bursa, İstanbul, İzmir, Mersin,  
Çanakkale, Adana, Osmaniye,  
Gaziantep, Şanlıurfa, Kocaeli,  
Çankırı, Aksaray, Kırıkkale

Uygulama Yöntemi:  
Teknik Destek



## Çocuk Hakları

## Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



### Çocuk hakları için ‘İletişim, Koordinasyon ve Bilgi Paylaşımı Belgesi’ hazırlandı.

Türkiye’de çocuk haklarının daha etkin bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunmak amacıyla bir ‘İletişim, Koordinasyon ve Bilgi Paylaşımı Belgesi’ (İKBPB) hazırlanmıştır. İKBPB, çocuk haklarının dört odak alanında kurum içi ve kurumlar arası koordinasyon, iletişim ve işbirliğini kuvvetlendirmeye yönelik temel önerilerde bulunmaktadır.



### Savunuculuk kapasitesini artırmaya yönelik yeni bir rehber hazırlandı: ‘Çocuk Hakları için Kamu Savunuculuğu’

STK’ların savunuculuk kapasitelerini ve çocuklar için refah, koruma ve bakım hizmetlerini izleme kapasitesini güçlendirmek amacıyla bir rehber hazırlanmıştır. Rehber, tüm kurum ve kuruluşların kamu savunuculuğu kampanyalarını planlamak için kullanabileceği bir araç olma özelliğini taşımaktadır.



### STK temsilcileri ile 'Adım Adım Savunuculuk' Çalıştaylarında bir araya gelindi.

Özne Çocuk uzmanları, çocuk hakları ve savunuculuk üzerine çalışmalar gerçekleştirmek üzere, Ankara, Bursa, İzmir, İstanbul ve Mersin'de düzenlenen çalıştay formatındaki interaktif seminerlerde toplam 139 STK'nın 218 temsilcisiyle bir araya gelmiştir.



### 'Çocuk Buluşmaları'nda çocuk işçiliğinin olumsuz etkilerine dikkat çekildi.

Projenin hedeflerinden biri, Türkiye'de çocuk işçiliğinin olumsuz etkilerine dikkat çekmektir. Bu çerçevede, özellikle mevsimlik tarım işçiliğinin yoğun olduğu ve çocukların hasat döneminde aileleriyle çalışmak zorunda olduğu yerlerde farkındalık artırma eğitimleri gerçekleştirilmiştir.



### Çocuk refahı ve koruma hizmetlerine ilişkin standartlar, uygulamalar ve araçlar incelendi.

Türkiye ve AB ülkelerindeki çocuk refahı ve koruma hizmetlerine dair standartları, uygulamaları ve araçları araştırılarak, Türkiye'deki çocuk koruma hizmetleri ve kalite sistemine ilişkin mevcut durum ve AB ülkelerinde uygulanan standartları raporlanmıştır. Ayrıca, çocuk bakım hizmetlerinin kalitesini artırmak için en iyi standartlar, uygulamalar ve kalite değerlendirme araçları konulu bir masa başı inceleme raporu da hazırlanmıştır. Bu çalışmalar, Türkiye'deki çocuk koruma hizmetlerinin geliştirilmesine dair rehberlik edecek niteliktedir.



### Çocuk bakım hizmetlerine yönelik kapsamlı raporlar hazırlandı.

Özne Çocuk Projesi'nin hassas koşullar altındaki çocuklar başta olmak üzere tüm çocuklara ve ailelerine sunulan çocuk bakım hizmetlerine ilişkin gerçekleştirdiği çeşitli çalışmalar bulunmaktadır:

- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Merkez ve Taşra Hizmet Birimlerine Yönelik Eğitim İhtiyaç Analizi Raporu
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Merkez ve Taşra Hizmet Birimlerine Yönelik Eğitim İhtiyaç Analizi Raporu
- Çocuk Bakım Hizmetlerinin Erişilebilirliği ve Kalitesinin Karşılaştırmalı Analizi
- Hafif Düzeyde Engeli Olan Çocuklar için Örnek Çocuk Bakımı Uygulamaları Raporu
- Hassas Koşullar Altındaki Çocukların Erken Tespiti İçin Yöntemler: Kullanılan Araç ve Uygulamalar Raporu



### Meslek elemanları için 'Çocuk Refahı ve Koruma Hizmetleri Hizmet-İçi Eğitim Programı' geliştirildi.

Çocuk koruma işgücüne yönelik eğitim ihtiyaç analizi sonrası, çocuk refahı ve koruma hizmetlerinde çalışan meslek elemanlarının (kariyer uzmanları ve yardımcıları ile birlikte) yararlanması için hizmetiçi eğitim programı geliştirilmiştir. Program, üç düzeyli (düzey 1-2-3) olarak hazırlanmış olup; toplam 30 modülden oluşmaktadır.



### Proje sonuçlarının orta ve uzun vadede sağlayacağı faydalar

- Erken yaşta evliliklerin önlenmesi ve ortadan kaldırılmasına yönelik kamu spotları ve broşürler üreterek farkındalık çalışmalarına katkı verilmesi.
- Çocuk işçiliğinin önlenmesi ve ortadan kaldırılması için eğitici eğitimleri verilerek, projenin en önemli hedeflerinden birinin sürdürülebilirliğine somut katkı sağlanması.
- Çocuk işçiliğiyle mücadele ve önleme ulusal izleme sistemi geliştirilmesi.
- Hassas koşullar altındaki çocuklar için risk değerlendirmesi, psikososyal ihtiyaç değerlendirmesi ve psikososyal destek modeli araçları geliştirilmesi.



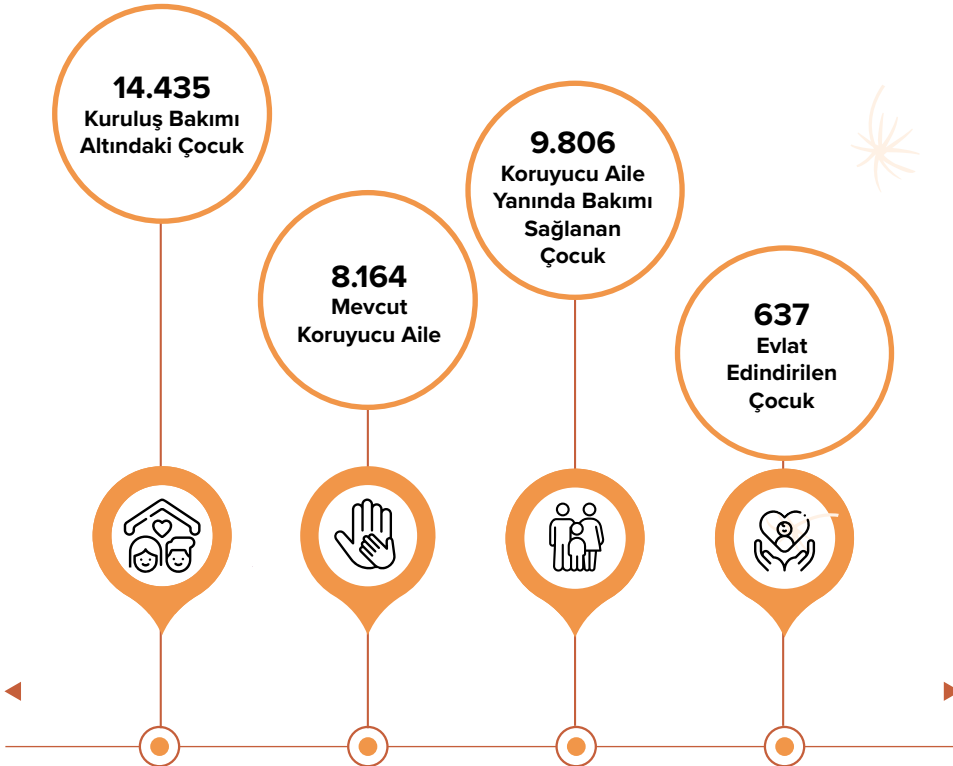
# TÜRKİYE'DE ÇOCUK HAKLARININ DESTEKLENMESİ (ÖZNE ÇOCUK)



“Çocuklar için ayağa kalk!”

TÜİK 2023 istatistiklerine göre,

**Koruyucu aile yanında bakımı sağlanan çocuk sayısı 9.806 oldu.\***

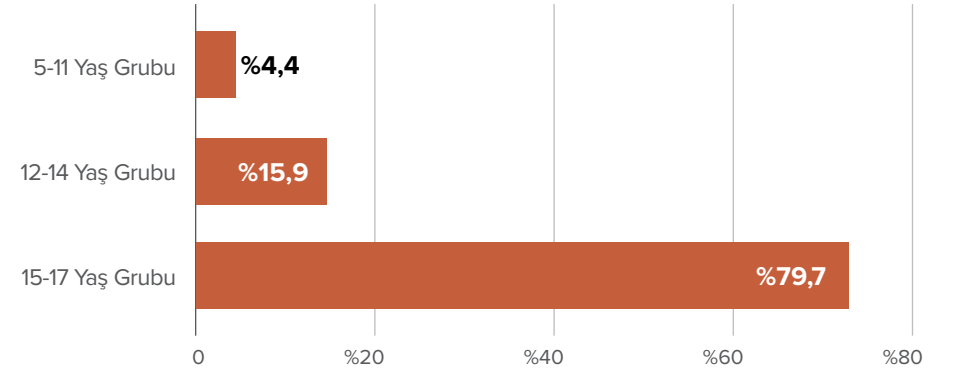


Geleceğimiz için çocuk işçiliğine HAYIR!

## Çocuk İşçiliği

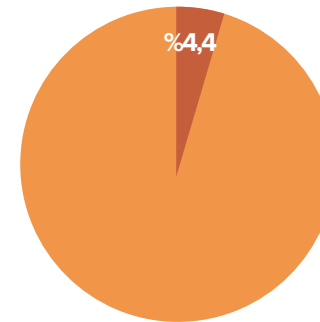
Özne Çocuk Projesi'nin hedeflerinden biri başta en kötü biçimlerde çocuk işçiliği olmak üzere çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılması.

### 5-17 Yaş Arasındaki Çocukların Yaş Grubu Dağılımı\*

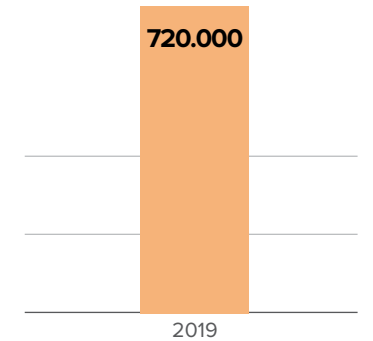


Çalışan çocuklar arasında 5 yaşında çocuk gözlenmemiştir.

### 5-17 Yaş Arasındaki Çalışan Çocukların Aynı Yaş Grubundaki Çocuklar İçinde Payını Gösteren İstihdam Oranı\*

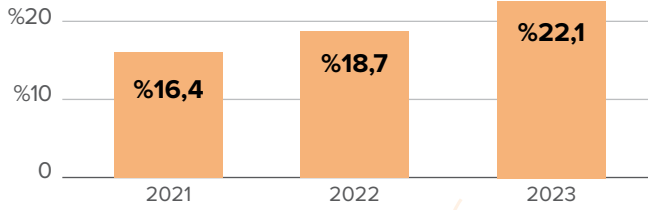


### 5-17 Yaş Arasındaki Çalışan Çocuk Sayısı\*

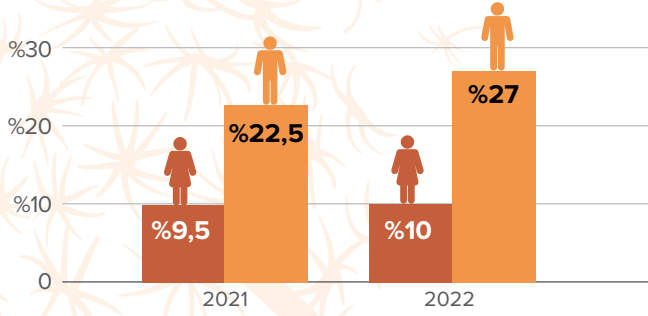


\* TÜİK Çocuk İşgücü Anketi, 2019

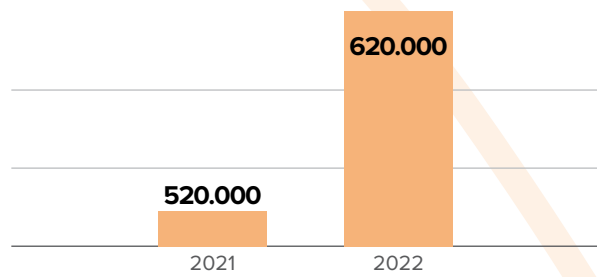
## 15-17 Yaş Grubundaki Çocukların İşgücüne Katılım Oranı\*\*



## Cinsiyete Göre İşgücüne Katılım Oranı\*\*



## 15-17 Yaş Arasındaki Çalışan Çocuk Sayısı\*\*\*



\*\* TÜİK 2022 verileri

\*\*\* Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2022 Verileri

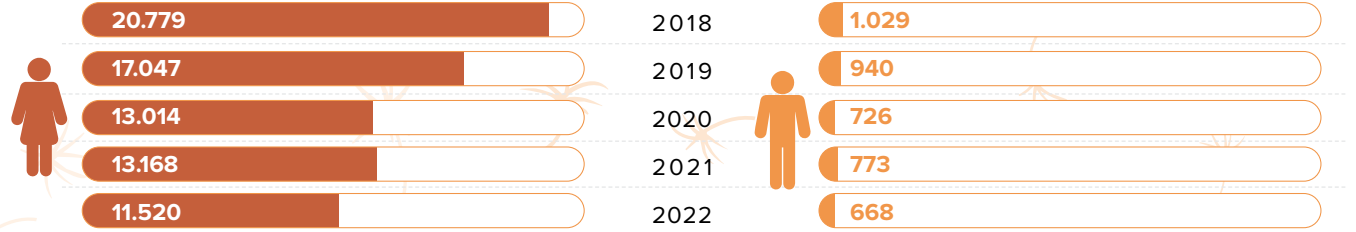
## Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele

### Erken Yaşta ve Zorla Evlilikler

Dünya genelinde her yıl yaklaşık 15 milyon kız çocuğunun 18 yaşından önce evlendiği tahmin edilirken, ülkemizde bu sayı düşüş eğilimindedir. 2005 yılında en yüksek seviyeye ulaşan erken yaşta ve zorla gerçekleştirilen evlilikler, yapılan etkili düzenlemeler sayesinde %78 oranında azalmıştır.

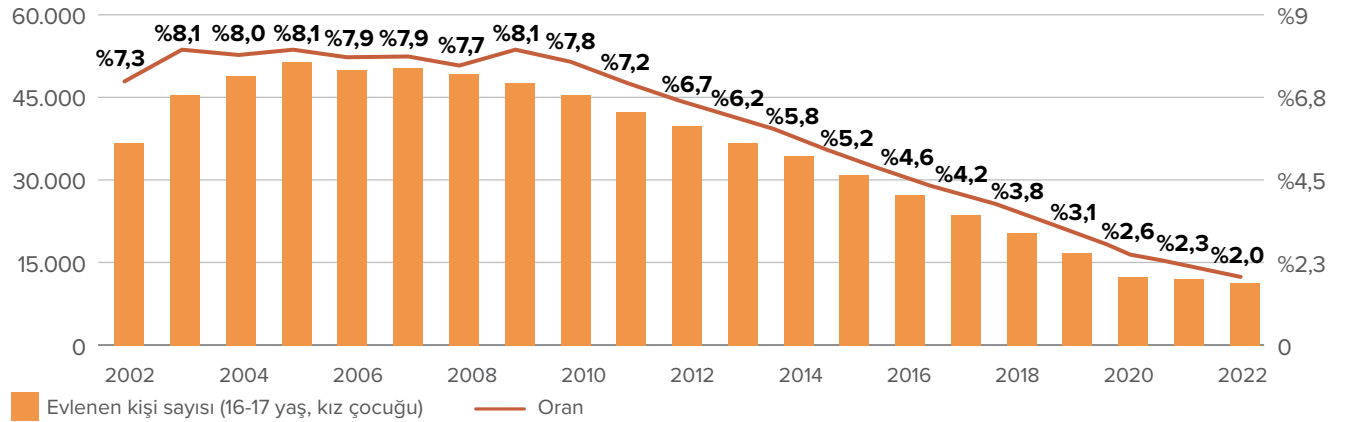
Erken yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik farkındalık çalışmaları yürütülerek, farklı hedef gruplarına yönelik bilgilendirici belgeler ve kamuoyuna yönelik kamu spotları hazırlanmıştır.

### Erken Yaşta Evlenme Sayıları\*\*\*\*



\*\*\*\* TÜİK 2018-2022 Verileri

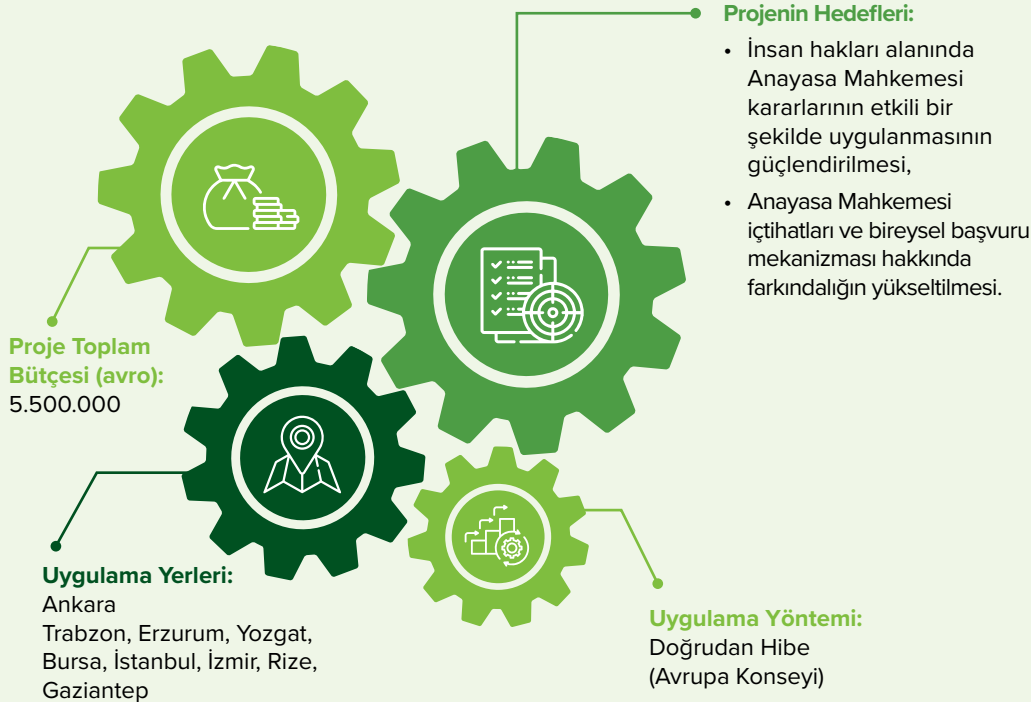
### Erken Yaşta Evlilik Oranları



# ANAYASA MAHKEMESİNİN TEMEL HAKLAR ALANINDAKİ KARARLARININ ETKİLİ ŞEKİLDE UYGULANMASININ DESTEKLENMESİ



Faydalanıcı Kurum: Anayasa Mahkemesi



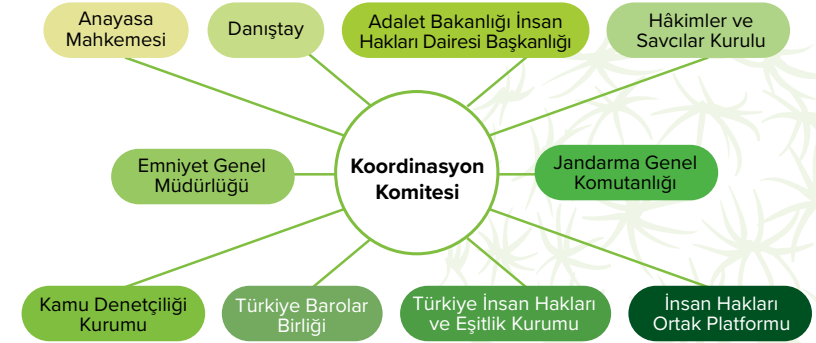
## İnsan Haklarının Kurumsallaşması

### Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



AYM kararlarının etkili bir şekilde icra edilmesi ve mevcut durumu iyileştirmek amacıyla 'Koordinasyon Komitesi' kuruldu.

Proje süresince düzenlenen toplantılarda, Komite üyeleri aktif bir şekilde AYM kararlarının etkili bir biçimde uygulanması için somut çözüm önerileri sunarak tartışmalara katkı sağlamışlardır.



Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmasının takip edilmesi ve bu konuda Genel Kurula bilgi verilmesi görevinin kaliteli, etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak amacıyla 19 Şubat 2020 tarihinde Kararlar Müdürlüğü kurulmuştur.



### İnsan hakları alanında eğitimcilerin eğitimleri düzenlendi.

AİHM ve AYM içtihadında tespit edilen insan hakları meselelerini dikkate alarak, avukatlara ve AYM raportörü hâkimlere yönelik, insan hakları alanında eğitici eğitimleri düzenlenmiştir. 14 ayrı çalıştaydan oluşan eğitimler kapsamında, bireysel başvuru kararlarının bağlayıcılığından, bu kararların uygulanmamasının sonuçlarına kadar, AYM tarafından verilen kararların objektif ve sübjektif etkilerini içeren birçok konu başlığı ele alınmıştır.



### 'Yuvarlak Masa Toplantıları' önemli tartışmalara ev sahipliği yaptı.

Yüksek yargı mercileri tarafından verilen kararlar ile bireysel başvurulara odaklanan belirli temalarda yuvarlak masa toplantıları düzenlenmiş; AİHM hukukçuları ve AYM raportörlerinin bir araya geldiği bu toplantılarda AYM ve AİHM içtihadının uyumu pekiştirilmiştir. Bireysel başvurularda ceza infaz kurumlarının müdahalelerinden kaynaklanan temel hak ihlalleri, sınırdışı işlemleri kaynaklı müdahaleler, filtraj, adil yargılanma ve mülkiyet hakları gibi belirlenen konularda, AİHM Hukukçuları ile AYM Raportörlerinin belirli aralıklarla bir araya gelerek her iki mahkemenin güncel içtihatlarını değerlendirmeleri sağlanmıştır.



### AYM kararlarının etkisine ilişkin 'Bölgesel Toplantılar' ile AYM kararlarının etkileri incelendi.

İstanbul, Bursa, Gaziantep, Trabzon, Erzurum ve İzmir bölgelerinde, Bölge Adliye Mahkemeleri ve Bölge İdare Mahkemeleri mensuplarını ve AYM raportörlerini bir araya getiren toplantılarda AYM kararlarının idari yargı, ceza ve hukuk yargılamaları üzerindeki etkilerine odaklanılarak, en sık karşılaşılan temel hak ihlal kararları üzerinde tartışmalar gerçekleştirilmiştir. Mülkiyet hakkı, adil yargılanma, özel hayat ve aile hayatına saygı, ifade özgürlüğü vb. hak grupları bölge toplantıları kapsamında ele alınan konulardır.



### Konferanslar ve Çalıştaylar ile kapsamlı bilgi paylaşımlarına ev sahipliği yapıldı, 'Üniversite Semineri' ile hukuk fakültesi öğrencilerine ulaşıldı.

Türkiye'de 'Bireysel Başvuru Mekanizması'nın yıldönümü dolayısıyla her yıl uluslararası bir konferans düzenlenmektedir. Bireysel başvuru mekanizmasına ilişkin bilgi alışverişi için ev sahipliği yapılan konferansın 10. yıldönümünde, Anayasa hükümlerine ilişkin bireysel başvuruların filtelenmesi, mağdur statüsünün değerlendirilmesi, adil tazmin miktarının hesaplanmasındaki farklı yaklaşımlar gibi konular ele alınmıştır. Konferansın 11. yıldönümünde ise 'Bireysel Başvuru Kararlarının İkincilliği' ve 'Bireysel Başvuru Kararlarının Objektif Etkisi' konularına odaklanılmıştır.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu işbirliği ile 'Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele', 'Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Çalışma Hayatında Ayrımcılık Yasağı' ve 'İnsan Hakları ve Temel Haklar Perspektifinden Vergi' başlıklı çalıştaylar gerçekleştirilmiştir.

Yoğun ilgi gören üniversite seminerlerinde, bireysel başvuru mekanizması, AYM kararlarının objektif ve subjektif etkisi, ikincillik ilkesi, kabul edilebilirlik kriterleri gibi çeşitli konular ele alınmış; aynı zamanda AYM'ye yapılan bireysel başvuru sayısı ve en sık karşılaşılan ihlal alanları gibi konulardaki istatistikler de paylaşılmıştır.



### AİHM'deki 3 aylık 'Yerleştirme Faaliyetleri' ile Anayasa Mahkemesi raportör hâkimlerinin bilgi ve deneyimleri artırıldı.

AYM raportörü hâkimlerden oluşan 60 personelin, AİHM kararlarının icrası ve takibine ilişkin metodolojiler konusunda Avrupa Konseyi birimlerinde iyi uygulamaları gözlemleyip daha derinlemesine bilgi edinmelerine yardımcı olacak yerleştirmeler yapılmıştır. Yerleştirmeler sonucu hazırlanan raporlar, Ankara'da gerçekleştirilen bir etkinlikte sunulmuştur.



### STK'ların katılımıyla istişare toplantıları gerçekleştirildi.

İstişare toplantılarında, cinsiyete dayalı şiddet davalarına kadın hâkim atanması, kırılğan grupların haklarının savunulması ve dava süreçlerinde yaşanan çeşitli zorluklar gibi konular tartışılmıştır.



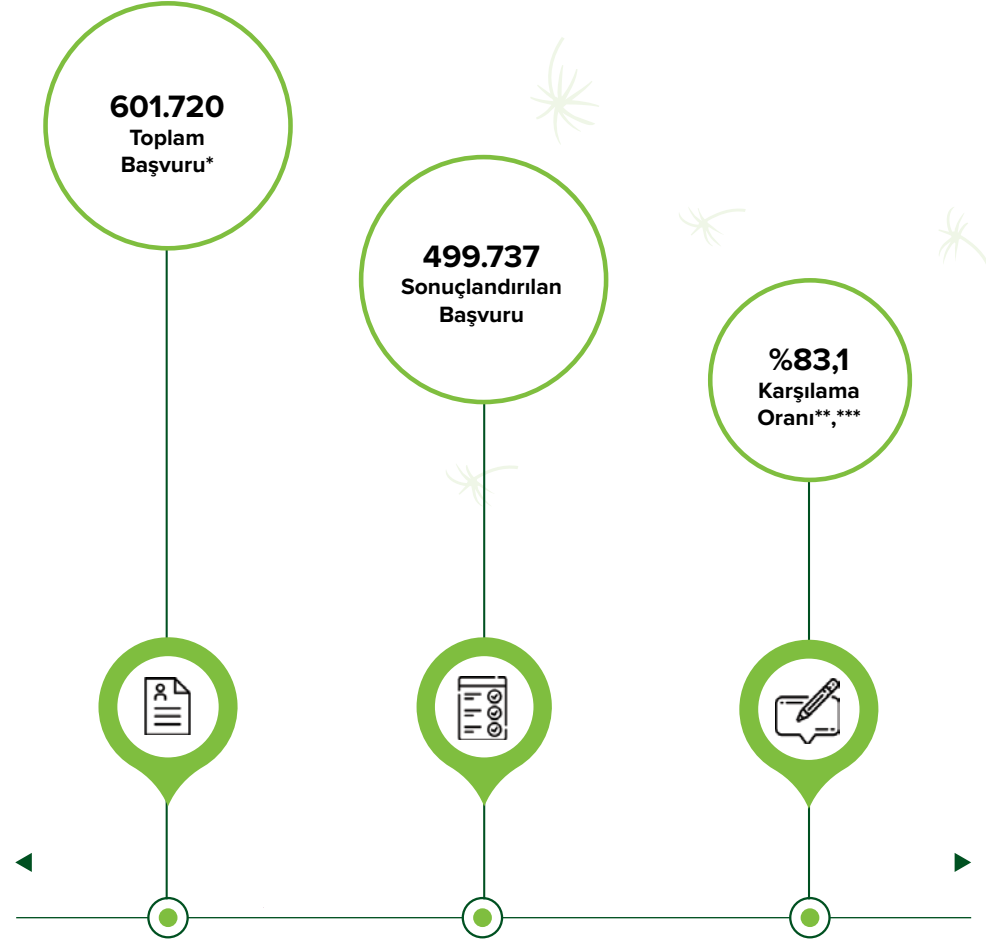
# ANAYASA MAHKEMESİNİN TEMEL HAKLAR ALANINDAKİ KARARLARININ ETKİLİ ŞEKİLDE UYGULANMASININ DESTEKLENMESİ



Anayasa Mahkemesi Başkanlığı Bireysel Başvuru İstatistikleri  
23 Eylül 2012 - 30 Mayıs 2024

Anayasa Mahkemesi, 23 Eylül 2012 tarihinde uygulanmaya başlayan bireysel başvuru sisteminin kabul edilmesiyle birlikte, norm denetimi yapan bir yüksek yargı organı olmanın yanında, bireylerin temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edildiği iddialarını inceleme yetkisini kazanmıştır. Bireysel başvuru, AİHM'e başvurmadan önce tüketilmesi gereken son iç hukuk yoludur.

## 2012-2024 Arası Yapılan ve Sonuçlandırılan Toplam Bireysel Başvuru Sayıları



\*İdari ret kararı verildiğinde dosya kapatıldığı ve idari redde itiraz kabul edildiğinde tekrar açıldığı için karara bağlanan dosya sayılarında önceki istatistiklere göre bir miktar azalma olabilecektir.

\*\* OHAL kapsamında yapılan başvurular hariç 2016 yılında yapılan başvuruları karşılama oranı %85'tir.

\*\*\* OHAL Komisyonu kurulması başvuru yollarının tüketilmemiş olduğu gerekçesiyle kabul edilemezlik kararıyla sonuçlandırılan 72.134 dosya hariç 2017 yılında yapılan başvuruları karşılama oranı %90'dır.

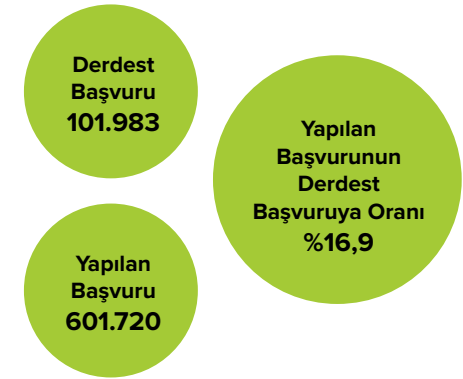
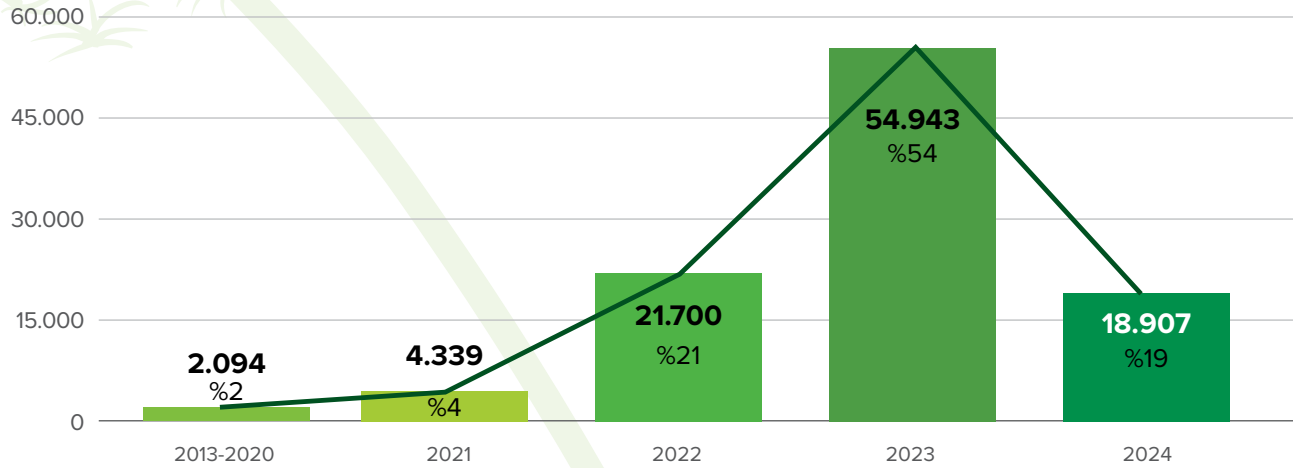
## Yıllara Göre Yapılan ve Sonuçlandırılan Bireysel Başvuru Sayıları

	Yıllık Yapılan Başvuru*	Sonuçlandırılan Başvuru	Karşılama Oranı
2012	1.342	4	%0
2013	9.897	4.924	%50
2014	20.578	10.926	%53
2015	20.376	15.368	%75
2016	80.756	16.089	%20
2017	40.530	89.651	%221
2018	38.186	35.356	%93
2019	42.971	39.376	%92
2020	40.402	45.414	%112
2021	66.121	45.321	%69
2022	109.779	73.036	%67
2023	108.816	109.694	%101
2024/2	21.966	15.026	%68

## Yıllara Göre Yapılan ve Sonuçlandırılan Makul Sürede Yargılanma Hakkı Bireysel Başvuru Sonuçları

	Yıllık Yapılan Başvuru	Sonuçlandırılan Başvuru
2012	16	0
2013	561	52
2014	1.923	295
2015	488	450
2016	35	744
2017	2	803
2018	752	544
2019	3.113	132
2020	4.772	3.817
2021	22.442	10.631
2022	60.484	36.897
2023	49.108	84.713
2024/2	51.176	4.128

## Derdest Bireysel Başvuru Sayıları



# ÇOCUK HAKLARININ GELİŞTİRİLMESİ, KORUNMASI VE İZLENMESİ KONUSUNDA AVUKATLARIN VE BAROLARIN KAPASİTELERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ (ÇABA)

“Çocuk dostu adli yardım ile tüm çocuklar adalete erişiyor.”



## Çocuk Hakları

Faydalanıcı Kurum: Türkiye Barolar Birliği



## Projenin Sağladığı Kazanımlar Neler?



### Eğitim programları ile çocuklarla çalışan avukatların kapasiteleri güçlendirildi.

UNICEF’in teknik desteğiyle yürütülen projede, avukatların, çocuk haklarının geliştirilmesi ile yasal ve idari işlemler sırasında çocuğa duyarlı prosedürlerin uygulanması konusundaki mesleki kapasite ve becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla eğitimler düzenlenmektedir. Türkiye genelinde çocuklarla çalışan yaklaşık 2.000 avukatın faydalanması ve eğitim programlarında adalet sisteminde çocuk dostu adli yardım ve çocuk hakları konuları ele alınması planlanmıştır.

Geliştirilen Eğitici Eğitimi programında çocukların temel hakları, çocuk dostu hukuki yardım, Türk hukukundaki çocuklara yönelik özel düzenlemeler ve usûk kuralları, stratejik dava ve vaka stratejisi, çocuk gelişimi vb. konularına odaklanılmış, 60 eğitmenden oluşan bir eğitici ekibi oluşturulmuştur.

Çevrim içi eğitim modüllerinin geliştirilmesi ve Türkiye Barolar Birliği internet sitesinde ek okuma materyalleri ile birlikte kullanıma açılması öngörülmektedir.

Proje kapsamında geliştirilmekte olan eğitim modülleri:

- \* Çocuk dostu adli yardıma yönelik temel bilgiler
- \* Farklı hukuk alanlarına yönelik vaka temelli ileri düzey eğitimler
- \* İletişim başta olmak üzere ilgili profesyonellerin çocukla çalışma becerilerini geliştirmeye dönük beceri eğitimleri
- \* Hizmet öncesi ve sonrasını kapsayan çevrimiçi eğitim modülleri

Türkiye Barolar Birliği tarafından belirlenen ve çocuk hakları davalarında deneyimli 100 avukata mahkemelerde çocukların bağımsız hukuki temsili, çıkar çatışmasının yönetimi, veli/vasi ile çocuğun avukatı arasındaki ilişkinin yönetilmesi gibi konuları kapsayan bir eğitim modülü de öngörülmüştür.



### Baroların izleme kapasitesini güçlendirmek amacıyla 5 ilde pilot 'Çocuk Hakları Merkezleri' kuruluyor.

Adana, Aydın, Batman, Erzurum ve Trabzon'da 'Çocuk Hakları Merkezleri' ile Baroların çocuk haklarının izlemesi ve çocuklara daha kaliteli hukuki hizmetler sunabilmesine yönelik kapasitesi artırılması planlanmıştır. 'Çocuk Hakları Merkezleri'nin, taslak yönetmelikler, yönergeler ile yargı süreçleri, haklar ve hukuki yardım konularında çocuğa duyarlı standart bilgi materyalleri ile donatılması ve çocuk hakları için yerel merkezler olarak hizmet verecek olması projenin önemli bir kazanımı olarak değerlendirilmiştir. Merkezler barolara, hak ihlallerini ve yerel düzeydeki genel durumu tespit etme imkânı sağlayacaktır.



### Çocuk hakları alanında çalışan kurum ve kuruluşlar arasında eşgüdüm sağlanması gündemde!

Türkiye çapındaki baroların katılımıyla Çocuk Hakları Merkezlerinin kurulumu için yol haritası çıkarılması, eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi konularında 'Çalışma Grupları' oluşturulması ile; çocuk dostu hukuki yardım ilkeleri, çocuk görüşünün alınması, çocukların adalete erişimi konularında 'Çalıştaylar' planlanmıştır.

'Çocuk Hakları Merkezleri'nin faaliyetleri sonrası 7 'Bölgesel Toplantı' ile, diğer illerdeki benzer hizmetleri değerlendirmek, çocuk hakları alanındaki çalışmaları haritalandırmak için fırsat oluşturulması gündeme alınmıştır.

'Uluslararası Kongre', çocuk hakları ve adalete erişim konusundaki güncel uluslararası içtihatları ve iyi uygulamaları Türkiye hukuk sistemi ve uygulamaları ile buluşturması ve alanda çalışan pek çok uzmanı bir araya getirmesi öngörülmüştür.



### Üniversitelerin çocuk hakları müfredatı ortak çalışmalar ile geliştiriliyor!

Üniversite protokolleri ile çocuk hakları müfredatına yönelik araç, rehber ve malzemelerin geliştirilmesi projenin en dikkat çekici kazanımlarından birini oluşturmaktadır.



### Çocuk hakları konusu Türkiye Barolar Birliği Dergisi'nin de gündeminde!

UNICEF, Türkiye Barolar Birliği Çocuk Hakları Komisyonu ve akademisyenler ile işbirliği içerisinde, hakemli olarak yayımlanan Türkiye Barolar Birliği dergisi içerisinde çocuk hakları ile ilgili bir bölümünün oluşturulması ve sürekliliğinin sağlanması hedeflenmiştir.

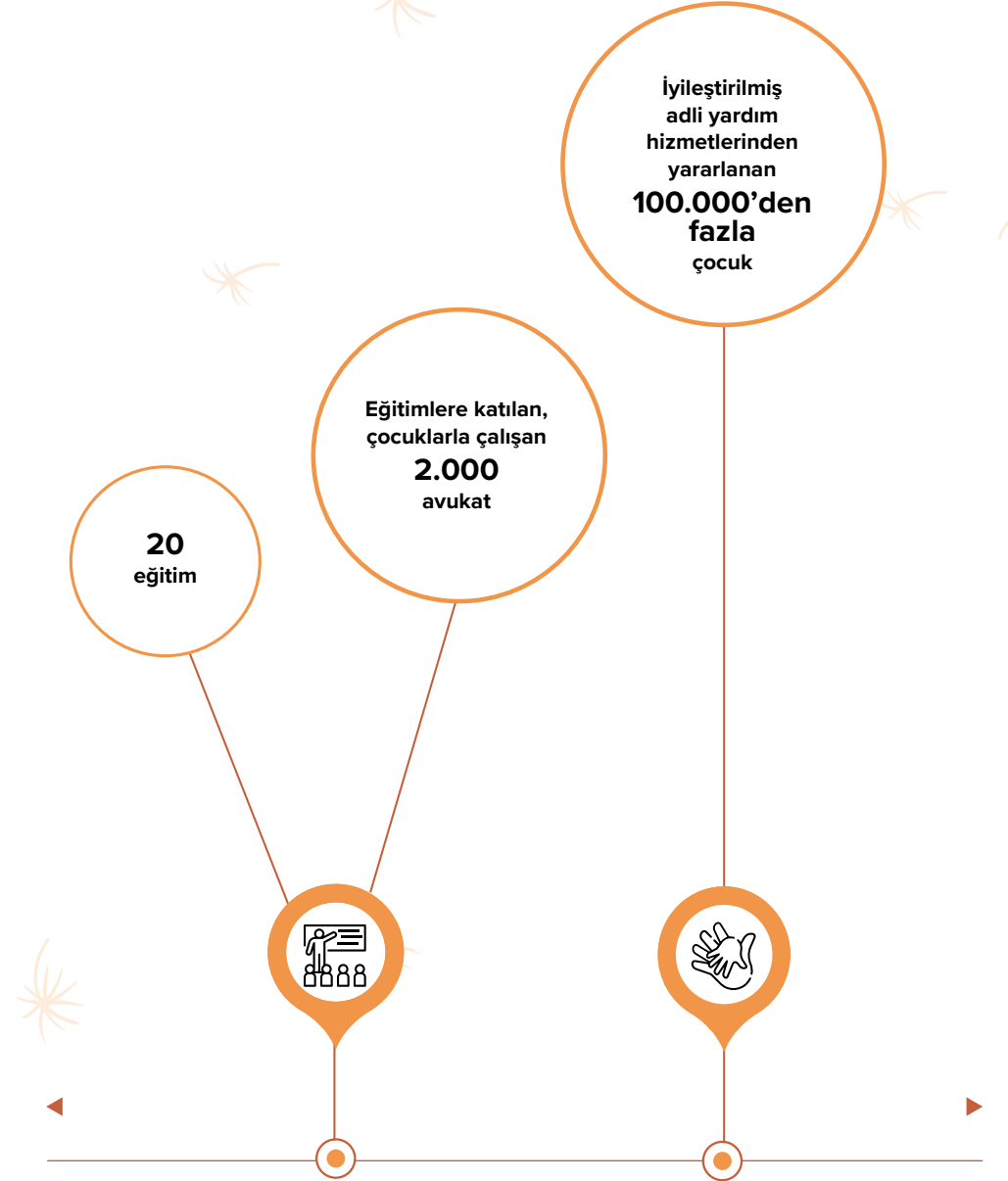
Proje ile yaklaşık 100.000'den fazla çocuğun, eğitim programları ve Çocuk Hakları Merkezleri sayesinde, iyileştirilmiş adli yardım hizmetlerinden dolayı olarak yararlanması planlanmıştır.



# ÇOCUK HAKLARININ GELİŞTİRİLMESİ, KORUNMASI VE İZLENMESİ KONUSUNDA AVUKATLARIN VE BAROLARIN KAPASİTELERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ (ÇABA)



## ÇABA Projesi



## Çocuk Dostu Hukukî Yardıma İlişkin Rehber İlkeler\*

- 1 Çocuklara hukukî yardım sağlama yetkinliği
- 2 Çocuğun yüksek yararının gözetilmesi
- 3 Etkili katılım
- 4 Çocukla ilişki kurulması
- 5 Çocuğa duyarlı iletişim
- 6 Gerekli ve güvenilir bilgilerin verilmesi
- 7 Resmî süreçlere etkili katılım
- 8 Aile üyeleriyle ve çocuğu destekleyen diğer kişilerle birlikte çalışma
- 9 Gizlilik ve mahremiyet
- 10 Çocuğun ayrımcılıktan korunması
- 11 Çocuğun güvende tutulması
- 12 Diğer kişilerle birlikte çalışma

\* UNICEF Avrupa ve Orta Asya Bölge Temsilciliği (UNICEF ECARO), Ekim 2018



## Çocuk Dostu Adalet\*\*

Tüm çocuk haklarının mümkün olan en yüksek düzeyde ve etkili bir şekilde hayata geçirilmesini ve çocuk haklarına saygı duyulmasını garanti altına alan adalet sistemleri anlamındadır.

Çocuk dostu adalet sistemi; erişilebilir, yaşa uygun, hızlı ve titiz hizmetler sunan bir adalet sistemidir.

Çocukların ihtiyaçlarına ve haklarına odaklanır ve bunlara göre düzenlenmiştir.

Çocukların adil yargılanma, hukukî işlemlere katılım ve bunları anlama, aile hayatına ve özel hayata saygı, onur ve saygınlığı da dâhil olmak üzere tüm çocuk haklarına saygı duyar.

\*\*Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Çocuk Dostu Adalet hakkında Rehber İlkeleri, (2010), II c.

